

The Project Gutenberg eBook of Räfskinnet: Berättelse från trettioåriga kriget, by J. O. Åberg

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Räfskinnet: Berättelse från trettioåriga kriget

Author: J. O. Åberg

Release date: August 3, 2016 [EBook #52710]

Language: Swedish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RÄFSKINNET: BERÄTTELSE FRÅN
TRETTIOÅRIGA KRIGET ***

E-text prepared by Tapio Riikonen

RÄFSKINNET

Berättelse från trettioåriga kriget

Af

J. O. ÅBERG.

Stockholm, F. & G. Beijer förlag, 1891.

1.

Ungefär en mil norr om staden Prag låg vid tiden för denna berättelse, år 1648, en liten by vid namn Reinau. Nu för tiden finnes ej mera något spår af densamma, och om man frågar traktens innebyggare om den plats, der byn varit belägen, skall man till sin förvåning erhålla detta betecknande svar:

"Reinau, hvad är det? Det namnet ha vi aldrig hört omtalas."
Så utplånar tiden med sin allt förstörande hand hvad som fordom varit.

Men vid tiden för denna berättelse, början af juli månad år 1648, stod byn Reinau i sin blomstring. Den utgjordes då af ett halft dussin gårdar större och mindre, ansenliga trädgårdar och der utanför vidsträckta åkerfält, öfver hvilka krigets förhärjande fackla icke lyst allt sedan den trettioåriga religionsfejdens begynnelse. De härjningar, som derunder öfvergått byn Reinau, voro snart helade, och det lilla samhället blomstrade inom kort upp igen.

Trettio år, eller nära nog en mansålder, voro förflutna sedan de böhmiske protestanterne offentligt uppträdde mot katolikerne. Detta skedde, såsom vi veta, på en sammankomst i Prag. Nämnde sammankomst slutade på ett för de påfviske ödesdigert sätt, och följden deraf blef den fejd, som under

trettio år ödelade Tyskland.

Den äldste och rikaste borgaren i Reinau var Arnold Mayer. Då religionskriget började var han trettiofem år gammal och hade således vid tiden för denna skildring uppnått en ålder af sextiofem år.

Mycket hade han pröfvat under denna tid. Han hade följt hustru och tre barn till grafven, och slutligen stod han ensam med sin fagra sondotter Minnchen, nu tjugo år gammal.

Arnold Mayers välbyggda gård var belägen sydligast i byn och omgafs af en lummig trädgård, hvars svalka i sommarhettan var den mest välgörande.

Det var naturligt att Minnchen, som en gång ensam skulle få ärfva allt hvad gubben Arnold egde, omgafs af friare, både högre och lägre, rika och fattiga. Men hennes hjerta hade länge varit fritt från kärleken. Hon önskade ingenting högre än att få vara hos farfadren och förljufva hans sista dagar. Derfor hade hon också under många år afslagit alla de äktenskapsanbud hon erhölet.

Omkring en half mil öster om Reinau låg slottet Milnitz, tillhörigt den ansedda släkten Odowalsky. Äfven af denna borg finnes ej något annat spår qvar än en liten stenhop. Folket i trakten vet dock att berätta om, att det var just der, som förrädaren Ernst Odowalskys praktfulla borg var belägen.

Denne Ernst Odowalsky var den siste af sin ätt. Vid den tid som här åsyftas hade han ej uppnått mer än tjugufyra år, samt var ogift. Många gånger hade han visserligen allvarligt tänkt på att skaffa sig en brud, på det att ätten, som i Böhmen egde lysande anor, ej skulle gå ut med honom, men alltid kom någonting emellan just i det afgörande ögonblicket.

En af Ernst Odowalskys förfäder, den tappre Manfred, hade tagit så verksam del i hussiternes religionskrig, att han blef ansedd värdig en plats näst Griska, detta käckas folks nationalhjelte. Under långa tider förde också Manfred Odowalsky sine skaror med ständig lycka emot de påfviske. Slutligen föll han dock i ett bakhåll. Hans män stridde nära nog en hel dag mot öfvermakten men blefvo till slut öfvermannade. Och så stort var de katolskes hat mot den nya lärans anhängare, att de aldrig gifvo dem pardon, utan dödade dem hvar de kunde komma åt.

Så gick det äfven nu med Odowalskys män. Han sjelf blef också misshandlad till döds, samt derefter utplundrad. Samma öde öfvergick också slottet Milnitz, som likväl skonades från brand i följd deraf att de katolskes anförare hade godt hopp om att af kejsaren få det vidlyftiga godset såsom skänk för sin bragd.

Detta var också nära att lyckas, men den stupade Odowalskys son skyndade genast till Wien och försäkrade kejsaren om sin trohet och lydnad. Derigenom fick han också behålla fädernegodset, men var allt ifrån denna dag illa ansedd af böhmarne. Han vistades därför sin mesta tid i hufvudstaden, der han lät uppfostra sina söner i den lära, mot hvilken hans fader så redligen och tappert kämpat.

Utlelsen på den stora donau stadens nöjen skyndade Ernst Odowalsky, knappt tjugu år gammal, ut till Milnitz, hvilket han lät inreda med furstlig prakt. Ingen enda vecka gick förbi utan gästbud och jagtpartier. Det pågående kriget tycktes icke det ringaste bekymra borgherren och hans efter förströelser jägtande umgängesvännen.

Men då kom en dag ett bud, som berättade att den tappre svenske fältherren Hans Kristoffer Königsmark var i antågande mot Prag med en krigsduglig protestantisk här.

Arnold Mayer var ensam hemma när detta budskap nådde hans öron.

Länge hade den gamle mannen invaggat sig i den föreställningen, att friden för alltid skulle trifvas i den lilla byn. Desto mera öfverraskad blef han för den skull af den ledsamma tidningen.

Det var en bonde från den närbelägna byn som förde detta ovälkomna budskap med sig. Till honom sade Arnold:

"Väl gläder det mig, såsom en trogen protestant, att befriarne närma sig våra trakter, men herre Gud hvilket elände ska' det inte bli när kriget flyttas hit."

Budbäraren skakade också sorgset på hufvudet då han svarade:

"Du har rätt, Arnold. Himlen bevare oss allesammans för krigets gräsliga olyckor."

Då Minnchen som för tillfället var borta, kom hem och fick höra omtalas ryktet om svenskarnes ankomst, sade hon till Arnold Mayers stora förvåning:

"Jag tycker ej som du, farfar. Mig gläder det att befriarne ändteligen komma hit."

Arnold Mayer gick ett par steg tillbaka och betraktade sondottern med högst besynnerliga blickar.

"Hvad är det du säger, flicka", utbrast han och tog sig om skägget. "Är du väl från vettet eftersom du önskar att kriget förflyttas till denna fredliga bygd?"

"Nej, farfar, nog har jag mitt sunda förstånd i behåll. Orsaken hvarför jag önskar att svenskarne måtte komma hit, är att jag då måtte kunna bli qvitt den efterhängsne borgherren på Milnitz."

"Hvad för slag! Hvad är det du säger!" utropade Arnold Mayer under det färgen på hans friska anlete bleknade. "Har han återigen förföljt dig?"

"Ja, farfar. Just nu på hemvägen blef han mig varse i samma ögonblick som jag skyndade in i skogen. Han hade två af sine tjenare med sig. Desse satte efter mig, men som jag bättre känner till skogen lyckades jag att smygga mig undan. Men det är ingen säkerhet att vi ej få besök af honom i dag."

Denna Minnchens spådom slog likväl ej in. Både hon och farfadren fingo sofva lugnt. Men vid solens uppgång var den unga flickan också klädd.

"Hvarthän?" sporde Arnold Mayer förundrad och reste sig upp häftigt.

"Du vet, farfar, att det är moster Annchens födelsedag i morgon, och jag ville så gerna skänka henne några blommor. Det är det enda jag kan gifva henne", fortfor den vackra flickan och blickade sig vemodigt omkring. "Du vet också, farfar, att den stränge Odowalsky förbjudit hvem som helst af Milnitz underlydande att taga sä mycket som en ros från den vackra trädgården. Gamla moster är ju också förtjust i blommor, och det skulle glädja henne om jag..."

"Bara du kan akta dig så att inte Ernst Odowalsky får syn på dig", afbröt Arnold Mayer.

"Var lugn, farfar. Om det kniper kan jag ju gömma mig hos moster Annchen."

"Nå, så gå då i Guds namn, och lyckan vare med dig, mitt barn", sade den gamle vemodigt.

2.

På ömsom banade, ömsom obanade skogs- och bergvägar tågade Königsmark in i Böhmen. Den styrka han förde befålet öfver, var visserligen icke särdeles stor, men såsom en motvigt bestod den af idel bepröfvade krigare, hvilka under många år trotsat de största faror.

För att göra tåget så mycket lättare hade Königsmark delat sin här i tre större afdelningar. Desse utsände också hvar för sig flere mindre kårer för att noga rekognoscera terrängen.

För en af dessa ströfvande skaror, bestående af femtio handfaste ryttare, var den unge knappt tjugutreårige ryttmästaren Fredrik Dahlspets, anförare. Den unge ryttmästaren var en manligt vacker karl med äkta nordiska drag. Redan som mycket ung hade fadren, som var rytteriöfverste, satt in honom vid sin trupp, och vid Lützen, der öfverste Dahlspets föll, vann sonen kornettgraden. Derefter hade han utmärkt sig i hvarje drabning, men, mest såsom kunskapare. Efter den lysande seger som Torstensson vann vid Breitenfeld 1642, blef Fredrik Dahlspets inför fronten af de ryttare han med vanlig tapperhet fört mot Piccolominis skaror, utnämnd till ryttmästare.

Den unge krigaren var icke vid särdeles godt lynne i de ögonblick vi nu göra hans bekantskap. Ofta mulnade hans blickar, och de af små mustacher prydda läpparne mumlade långa meningar.

Hvad var orsaken till denna dysterhet? Hade någon svartögd böhmisk flicka röfvat bort hans hjerta?

Sedan han en stund ridit för sig sjelf framför truppen, lystet spejande åt alla sidor lik en ung örn, vände han sig slutligen mot de efterföljande ryttarleden och ropade med hög stämma:

"Korporal Styf!"

I blinken red den kallade fram. Korporalen Nisse Styf var den styfvaste karlen vid hela truppen och hade äfven deraf erhållit sitt betecknande namn. Det syntes också på Nisses breda skuldror och höghvälfda tröst, att en mer än vanlig menisklig styrka bodde i denna jettekropp. Likasom Gustaf II Adolph var korporalen så stor, att han behöfde ovanligt starka hästar.

Då korporal Styf hann fram till ryttmästarens sida utbrast han:

"Gud bevare ryttmästaren; hvad är det nu fråga om igen?"

Det var med en viss frispråkighet som dessa ord yttrades och det utan att den unge befälhafvaren fann sig på något sätt förnärad.

Ända sedan det ofvan nämnda slaget vid Breitenfeld, der Nisse Styf med vanlig käckhet brutit in i de kejsrliches led och räddat den redan kullslagne och tillfångatagne Fredrik Dahlspets, hade han ett slags privilegium på att få säga nästan hvad han ville.

Ryttmästaren ansåg också den femtioårige korporalen mera som en faderlig vän än som en vanlig underordnad och tog för den skull ofta råd af honom, isynnerhet när det gällde kinkiga saker.

"Hvad är det fråga om", utbrast han därför otåligt. "Begriper du inte det?"

"Nej, så sannt jag lefver, jag det gör", svarade Nisse Styf och betraktade lugnt sin förman. "Men", utropade han ifrigare, "akta sig för den der branten. Rid inte för nära."

Korporalen hann knappt sluta sin varning, då ryttmästarens eldige springare skyggade till för en i en bergsnich stående madonnabild, mera lik ett spöke än den heliga jungfrun, och kastade sig häftigt åt sidan, hvarvid hans bakben kommo ut på yttersta kanten af den plåtå, nedanfö' hvilken en strid bergbäck, uppsvälld efter det sednaste våldsamma regnet, vällde fram sina böljor. Nisse Styf högg i blinken det skrämnda djuret i tygeln och drog det medelst sin ofantliga styrka ifrån det farliga grannskapet.

"Det är andra gången du räddar mitt lif", utbrast Fredrik Dahlspets och blickade ned mot bäcken. "Visserligen skulle vi kunnat komma temligen helskinnade från sjelfva fallet, men..."

"Jaså, tror han det", afbröt Nisse Styf och mätte omsorgsfullt med blickarne afståndet ned till bäcken.

"Nå nå, låt vara att det gått så, men hur tror han att han redt sig med den starka strömmen der borta."

"Illa kanske", svarade ryttmästaren tvekande.

"Jo jo, det slår allt in, det", menade Nisse Styf. Utan att fortsätta sitt tal red han rakt fram till den spöklika madonnabilden, bröt den lös och slungade den med kraftig arm ned i bäcken under det han utropade:

"Det var inte underligt att hästen blef rädd för dig. Nu ska' du åtminstone inte bringa flere på fall, det är säkert."

"Det var väl inte så rätt gjordt", inföll ryttmästaren under det en mörk skugga drog öfver hans manliga anlete.

"Åh", inföll korporal Styf rättfram, "det är ingen synd att göra de påfviske hundarne ondt."

Fredrik Dahlspets var icke nu hågad att byta meningar med den käcke korporalen. Han befallde för den skull, att marschen skulle fortsättas. Längs eländiga bergvägar, utför branta sluttningar och leende dalar tågade den lilla truppen oafbrutet framåt, allt under det den bibehöll säker förbindelse med den efteråt kommande hufvudstyrkan.

På det ställe, der den förut omnämnde bergsbäcken utvidgade sig till en liten sjö, gjorde ryttmästaren halt för att vattna hästarne och låta folket njuta en timmes hvila.

Landskapet, som omgaf de protestantiske krigarne, var storartadt. Invid deras fötter grönskade leende ängar och mjuka saftiga björkskogar, mellan och genom hvilka den lilla bäcken, som der och hvar växte ut till större bredd än vanligt, slingrade sig i djerfva krökningar; i norr, öster och vester de höga böhmiska bergskedjorne och slutligen i söder en landssträcka der flere byar aftecknade sig vid horisonten.

"Men, hvad är det för ett slott, som höjer sina tinnar längst bort?" sporde ryttmästaren mera sig sjelf än de honom omgifvande karlarne.

"Det kanske är en stad", inföll korporal Styf hastigt.

"Ja, då är det måhända Prag", menade en annan gråskäggig krigsbuss tvärsäkert.

"Den frågan blir snart lätt besvarad", invände en af underofficerarne och pekade åt det håll, der hästarne stodo bundne.

Ett par ryttare syntes der, ledande en böhmisk landtman emellan sig. När de varseblefvo Fredrik Dahlspets styrde de genast sina steg fram till honom.

"Här", sade den äldste ryttaren och knuffade fram den gensträfvige landtmannen, "här får ryttmästaren en god fångst såsom vi tro."

"Hvar ha' ni funnit den karlen?" sporde Fredrik Dahlspets och betraktade skarpt böhmaren, som endast till en tid kunde möta hans blickar.

Den äldste ryttaren tog nu till ordet sålunda:

"Vi påträffade honom här borta i skogen under det han smög omkring som en katt och bespejade vår styrka. Detta funno vi naturligtvis besynnerligt och antastade därför honom. När han såg sig upptäckt ville han genast fly undan, men vi hade snabbare ben än han och lyckades slutligen att efter en häftig jagt gripa honom. Han är bestämdt en spion."

När fången hörde dessa sista ord öppnade han munnen för att tala, men tystnade genast vid en vink af ryttmästaren.

"Gjorde han motstånd när han greps", sporde derefter Fredrik Dahlspets.

"Ja, han sparkade och slog omkring sig alldeles förtvifladt och svor långa eder på att han ej var annat än en fattig bonde, som gått ut för att söka efter sina förlupna kreatur. Det var efter dem han gick och koxade i buskarne, sa' han."

"Nå, jag ska' snart leta ut om han far med osanning eller ej", utbrast ryttmästaren strängt.

Detta tilltal gjorde böhmaren nästan utom sig. Oförsigtigt nog sprang han baklänges några steg under det han vid himmelens alla gudar bedyrade att han talade sanning. Och då han icke hade ögon i nacken att se med, så märkte han icke heller att han kom under några lågt hängande trädgrenar. När han ändteligen kom underfund med sitt farliga granskap ville han skynda derifrån, men, o ve! En af grenarne hade fattat tag i hans långa hår, eller rättare sagdt, detta hade under de häftiga rörelser mannen gjorde, snärjt sig omkring grenen. Böhmaren, som för sent märkte detta, sprang ånyo åt sidan, och hvilken förändring visade sig ej nu för de med rätta förbluffade ryttarne!

Der hängde det långa mörka håret på grenen, och derunder sken som en fullmåne en rakad munkhjessa. Fåfångt vore att söka beskrifva den arme syndarens förlägenhet och vrede. Han stod der bokstafligen såsom den mest sannskyldige bild af snopenheten.

"Aha, det var mig en kostlig bonde, som låtit raka sig alldeles som en munk", utbrast ryttmästaren under det hans folk skrattande nyfiket samlade sig omkring honom för att se på den plötsliga förvandlingen. "Som jag antager att det finnes ännu mera sevärdt hos den hedersmannen, så kan du, korporal Styf, som alltid haft ett godt öga till munkar, gerna roa dig med att se efter om inte munkdräkten också döljer sig under bondkläderne."

Detta lät icke den kække korporalen säga sig två gånger. Med en lust och glädje, som tydligt afspeglade sig i hans ärliga anlete började han att trots munkens ifriga protester afkläda honom det ena plagget efter det andra, och slutligen stod der lifslevvande en vördig pater, utsatt för ryttarnes skämtsamma anspelningar.

"Se så", utbrast Fredrik Dahlspets när förvandlingen från bonde till munk blef fullbordad, "nu torde ni, vördige och fromme fader, sanningsenligt besvara mina frågor, annars", fortfor han hotande, "blir ni behandlad såsom spion, och ni vet tvifvelsutän hur man behandlar sådant folk."

"Tala", ljöd det från munkens läppar som en sakta hviskning.

"Först och främst, hvad heter ni?"

"Clemens."

"Hvilken orden tillhör ni?"

"Augustinerorden."

"Hvar är ert kloster beläget?"

Munken dröjde en stund med svaret. Detta gaf Fredrik Dahlspets anledning att upprepa frågan i skarpare ton:

"I Prag", svarade ändteligen pater Clemens fastän motvilligt.

"Finnes det mycket krigsfolk i staden?"

"Nej, men folket är beväpnadt."

Detta svar gaf ryttmästaren åtskilligt att fundera på en stund. Derpå sporde han ånyo:

"Hur långt är det härifrån och fram till staden?"

Det syntes i första ögonblicken på munkens utseende, att han ämnade vilseleda frågaren, men då han nogare betraktade såväl honom som hans ryttare, ansåg han det vara bäst att hålla sig till sanningen. Han sade för den skull:

"Omkring två mil."

"Är det säkert?"

"Ja, vid den heliga jungfrun! Jag ljuger ej!"

"Nåväl", utbrast ryttmästaren, "så ska' ni, vördige fader, få det ärofulla uppdraget att visa oss vägen dit. Jag hoppas att er lön i himmelen blir lika stor för det!"

Fredrik Dahlspets' ton var så gäckande att pater Clemens nära nog låtit sin vrede bryta ut mot "kättaren". Han sansade sig dock lyckligtvis genast och tog på sig en slö och likgiltig mine.

"Men, hör på, fromme pater", sporde ryttmästaren åter, "hvad är det för ett slott, som skymtar fram derborta?"

Och vid dessa ord pekade han på de förut omnämnde höga tinnarne.

"Slottet Milnitz."

"Hvem eger det?"

"Kättaren Ernst Odowalsky."

"Ah, således en vän till oss", utbrast Fredrik Dahlspets. "Då ska' vi göra honom ett besök för att hvila oss en smula."

Sedan ryttmästaren derefter affärdat en underofficer och två ryttare till den efterjagande Königsmark för att påskynda hans marsch, bröt han sjelf upp från sitt lägerställe och styrde kosan rakt på slottet Milnitz.

Mellan honom och korporal Nisse Styf red pater Clemens, jemt och ständigt ett föremål för den käcke korporalens oafämtliga uppmärksamhet.

3.

Det var redan tidigt på morgonen, då Minnchen efter en häftig vandring anlände till Milnitz. För att ej bli sedd af någon slottstjenare smög hon sig längs den häck, som bildade trädgårdens baksida, och lyckades äfven att oantastad komma fram till den gamla enkan Annchens bostad.

Annchen var ännu ej uppstigen när Minnchen bultade först på dörren och sedan på det lilla fönstret. Förskräckt for den gamla upp i tanke att det kunde vara tjuftar som hemsökte hennes fattiga bostad.

Men hon kände genast igen systerdotterns röst, klädde sig skyndsamt och öppnade derefter fönstret i det hon ropade:

"Hvad i Herrans namn står på eftersom du är här så tidigt? Har någon olycka hänt gamle Arnold?"

"Nej, men se här", svarade Minnchen och räckte fram en praktfull bukett af rosor; "den får du på din födelsedag, gamla moster."

"Ja, du är då ett för rart barn", utbrast den gamla och mottog med sina darrande händer de rosor, som den unga flickan räckte henne genom fönstret. "Din like finnes ej! Måtte Guds rika välsignelse städse följa dig. Men här står jag och pratar och mottager din kärkomna gåfva genom fönstret liksom om det ej skulle finnas en dörr på min fattiga stuga. Se så, barn, stig nu in, så få vi språkas vid en stund. Det var länge sedan vi råkades."

Med dessa ord stultade gamla Annchen åstad bort till dörren. En bom drogs ifrån innanför, och snart stod Arnold Mayers fagra sondotter, blossande röd efter den häftiga gången, inne i den lilla stugan, der visserligen allt tydde på fattigdom, men der hvarje föremål, äfven det minsta och obetydligaste, bar vittne om snygghet och renhet.

Minnchen dröjde qvar ända till middagen. Nog ville gumman att hon skulle stanna ännu längre, men detta kunde ej gå för sig, emedan gamle Arnold med oro väntade på sin sondotters hemkomst.

"Nå", sade Minnchen då hon stod färdig att taga afsked, "hur är det med borgherren nu för tiden?"

"Hvarför spörjer du så", inföll mor Annchen och betraktade forskande systerdottern.

"Intet för någonting annat än att jag hört att han lär vara riktigt svår mot sine underhafvande."

"Ja, det kan du allt lita på. Han är svår med besked, han! Ingenting är honom nu mera till lags. Men", fortfor den gamla och drog en smula på talet, "han skulle nog inte vara så elak, om inte slottsfogden satte i honom alla dumheterne."

"Jaså, rödhåringen Fuchs."

"Ja, just han. Vi kalla honom också för räfskinnet, och detta namn gör han skäl för. Jag har länge märkt, att han inte är att lita på, och det är då ingen rödhårig person. Vet du, Minnchen, jag tror att han i hemlighet är påfvisk."

"Såå, men det kan man väl inte säga om borgherren som jag tror?"

"Nej då! Han är nog en renhårig protestant, det kan jag nästan svära på, men ser du, han är alltför svag och godtrogen och anser att Fuchs är hans verkliga trotjenare. Gud gifve att han inte snart finge ångra det förtroende han sätter till räfskinnet."

Minnchen besvarade ej dessa ord. Skyndsamt tog hon afsked och aflägsnade sig samma väg som hon kommit. Det lugn, som tidigt på morgonen varit rådande vid de kojor, förbi hvilka hon då passerat, fanns nu icke mera. En larmande, nyfiken och uppskrämd människohop hade nu församlat sig der.

Skyddad af de täta buskarne smög sig Minnchen närmare. Från den plats hon innehade kunde hon ögeneradt se hvad som försiggick längre ned.

Från ett af de minsta husen höllo Odowalskys tjenare på att bära ut de få och torftiga möbler, som funnos der inne. Framför dörren stod en likblek, medelålders qvinna och vid hennes sida tre minderåriga barn, alla gråtande och ropande efter bröd. Ur den stackars modrens ögon rann icke en enda tår. Det korpsvarta håret fladdrade vildt kring hennes nakna och magra skuldror.

Icke många steg derifrån stod en undersätsig karl, och Minnchen igenkände i honom genast slottsfogden Fuchs, också benämnd räfskinnet. I ena handen svängde han en piska med tre snärtar, i den andra höll han en spänd pistol. Uttrycket i hans råa ansigte var så grymt att till och med Minnchen, som ju ej hade med honom att göra, kände sig beklämd om hjertat.

"Nå, skynda på och vräk ut den late gubbkanaljen!" skrek slottsfogden och höjde hotande både piskan och pistolen. "Hur länge ska' jag vänta på att mina befallningar åttlydas! Jag har annat att göra än att stå här hela dagen! Fort ut med honom!"

Qvinnan med det fladdrande håret och den nästan ursinniga elden i sina ögon vände sig nu till den grymme med dessa ord:

"Men ni kan väl unna honom att dö derinne! Han har ju inte många timmar qvar!"

"Nej, nej!" skrek slottsfogden och stampade häftigt i marken. "Ingen nåd!"

Efter dessa ord närmade han sig den arma modren, i hvilens lappade klädning de små barnen snyftande höllo sig fast, och sade med håfull ton, men så lågt, att ingen af slottstjenarne kunde höra det:

"Har du glömt den ed, som jag svor när du för sex år sedan gifte dig med den der", och med dessa ord pekade han på den döende man, som i detsamma bars ut. "Jag svor då att hämnas det förakt, som du skänkte mig, och jag har hållit ord. Ingenting gladde mig så mycket som när din eländige man blef sjuk och ej kunde fullgöra sitt arbete, ty då hade jag genast en anledning att..."

"Tig, usling", röt i detsamma den arma modren till och höjde sina båda knotiga händer, magra af svält, mot slottsfogden. "Jag skulle kunna rifva din djefvulska själ i småbitar om jag..."

Hon fullbordade icke meningen utan störtade fram till den bristfälliga säng, i hvilken hennes döende make låg, föll på knä bredvid den och gömde sitt ansigte vid den döendes bröst.

Minnchen hade från sitt gömställe med afsky och ångest bevittnat slottsfogdens uppträdande. Hon vågade icke längre stanna kvar, hvadan hon med beklämdt hjerta begaf sig på hemvägen.

Hunnen ungefär halfväges till hemmet stannade hon plötsligt då hon icke långt ifrån sig hörde klangen af ett jägarhorn. Många sekunder gingo ej till ända, förrän signalen besvarades något längre bort.

"Hvad kan det vara", tänkte Minnchen för sig sjelf och stannade darrande bredvid en lummig buske. "Ska' jag nu råka ut för just den, som jag vill undvika?"

Den unga flickan hann nätt och jemt att tänka sin mening till slut då ett argt gläfsande i det samma kom henne att rycka till. Hon ville skynda undan, men såg just i samma ögonblick hur en stor kolsvart hund rusade på henne.

Ett anskri undslapp hennes läppar. Hunden var henne på endast några stegs afstånd, då en kraftig och befallande stämma utropade: "Nero!"

Hunden stannade och visade morrande tänderne åt den af ångest darrande Minnchen.

Prasset i buskarne tilltog mer och mer, och snart stod en ung välväxt man framför den unga flickan. Den darrning, som skakat hennes kropp vid åsynen af Nero, försvann ej heller nu då hon stod öga mot öga med dennes herre, Ernst Odowalsky.

"Du här, mitt vackra barn", utbrast den unge mannen och betraktade Minnchen med glödande blickar. "Hur kommer det till?"

Den unga flickan teg några sekunder, men slutligen sade hon:

"Jag kommer från min moster, gamla Annchen vid Milnitz."

"Och så vågar du ensam begifva dig in i tjocka skogen utan att frukta dess faror?"

"Gud är min beskyddare", svarade den unga flickan med säker röst och såg allvarligt på Ernst Odowalsky.

Det nära nog spotska leende, som förut spelat kring den unge ädlingens läppar, försvann med ens vid Minnchens ord. Han, som aldrig förut känt någon förlägenhet inför en qvinna, han gjorde det nu. Det var den naturliga oskulden och fromheten i Minnchens svar som gjorde Odowalsky brydd och stum för några minuter.

Han lyckades dock snart kufva denna för honom så obehagliga känsla. Det fordna spotska leendet kring läpparne kom åter tillbaka då han svarade:

"Det är visserligen ibland en stor tröst att tro sig ha Gud till beskyddare, men det finns mången, som fåfängt litar derpå."

Minnchen betraktade några ögonblick den unge mannen lika allvarsamt som tillförne. Derpå sade hon:

"Den, som i djupet af sitt hjerta förtröstar på Gud, behöfver ej trösta förgäfvets."

"Hvem har sagt dig det, flicka?"

"Farfar."

Ernst Odowalsky försjönk en stund i djupa betraktelser. Slutligen ryckte han sig lös ifrån dem och sade:

"Hör på Minnchen, jag har en angelägen sak att tala med dig om och..."

"Hvad kan det vara", afbröt den unga flickan verkligt förvånad.

"Det ska' du nog få höra. Sist då vi träffades, och det är ju ej länge sedan, flydde du ifrån mig. Nu *måste* du höra mig."

Den unga flickan tog ovilkorligen ett par steg tillbaka när hon såg Odowalskys flammande blickar.

"Stilla! Ej ett steg längre", utbrast denne då han märkte Minnchens afsigt att aflägsna sig. "Om du ännu skulle kunna gömma dig för mig såsom du gjorde förra gången, ska' likväl Nero söka reda på dig, och jag försäkrar att det andra mötet er emellan blir mindre behagligt för dig."

Bäfvande stannade den unga flickan. Hennes rädda blickar fastades på Nero, som tycktes väl förstå sin herres ord och visade tänderne mot henne.

"Hvad vill ni då, herre", sporde Minnchen med så stadig röst hon kunde antaga.

"Minnchen", sade Ernst Odowalsky och fattade den motsträfviga flickans hand, "du vet ej att jag älskat dig länge."

Den unga flickan gjorde en häftig rörelse för att slita sig lös, men ett argt gläfsande från Nero kom henne att ändra tankar.

"Ja", fortfor Odowalsky, "jag har länge älskat dig och vill göra dig..."

"Men, tänk blott på hur fattig och obemärkt jag är", afbröt den unga flickan.

"Hvad bryr jag mig om att du är fattig när jag älskar dig öfver allt."

Sådana glödande ord hade Minnchen aldrig förut hört. Det nästan svindlade för hennes ögon.

"För Guds skull, låt mig gå", bad hon med bevekande röst. "Farfar väntar och är orolig för min skull."

"Åh, låt du honom vänta. Det går ingen nöd på honom", svarade Odowalsky och fasthöll envist den unga flickans händer.

"Nej, nej, låt mig gå!"

"Du får ej gå. Du måste höra mig. Jag släpper dig ej förr än du hört mig till slut och sagt ditt ja."

Och vid dessa ord kramade han så hårdt den unga flickans händer, att hon nära nog gifvit till ett anskri.

"Hör mig nu, Minnchen", fortfor Ernst Odowalsky lugnare. "Ända från det du var ett litet barn har jag fäst mig vid dig. De sköna qvinnor, som finnas i Wien och i hofvets salar, ha ej kunnat utöfva något inflytande på mig. Min håg har alltid stått hit ut till den enkla och sköna landtflickan. Ja", fortfor han ännu mera passionerad, "jag har svurit inför mig sjelf och Gud, att endast du ska' bli borgfru på Milnitz, och en Odowalsky håller sin ed, äfven om han stupar dervid. Der har du min förklaring. Går du frivilligt in på mitt förslag, nåväl då ska' vårt bröllop genast stå, — men om du ej gör detta, så... så..."

Han fullbordade ej meningen, utan betraktade i stället den unga flickan med hotande blickar.

"Så... så", eftersade Minnchen bäfvande.

"Så ska' jag tvinga dig att gå in på mina önsknigar. Hör du det! *Jag ska tvinga dig*", slutade han med tonvigt på hvarje ord.

Den unga flickan var i den dödligaste ångest. Hvad förmådde hennes svaga krafter mot den starke mannens! Och äfven om det lyckades henne att undfly honom, hur skulle hon kunna undkomma den väl dresserade Neros tänder?

Kallsvetten rann utefter hennes panna, och hon kände hur benen svigtade under henne.

Då Ernst Odowalsky såg Minnchens ångest började han erfara liksom en känsla af medlidsamhet. Viss på att Nero nog skulle vakta den unga flickan, gick han några hvarf omkring den öppna plats, på hvilken han befann sig. Skulle han låta den unga flickan gå oantastad och invänta ett gynnsammare tillfälle? Nej, ett sådant skulle aldrig gifvas, det anade honom.

Efter en stund vände han sig åter till Minnchen med dessa ord:

"Säg nu fort hvad du beslutar."

I dessa ögonblick fick den unga flickan en hastig ingifvelse.

"Låt mig få några dagars betänketid", bad hon med bevekande stämman.

Ernst Odowalsky gick ånyo ett par hvarf kring den lilla platsen. Då han derefter stannade framför Minnchen, sade han och betraktade henne forskande:

"Hvarför vill du ha betänketid?"

"För att spörja farfar."

"Hvad ska' det tjena till! Jag tycker han borde vara glad öfver att hans sondotter blir borgfru på Miltnitz. Du får ej någon betänketid. *Nu* måste jag ha svaret."

"Jag kan ej svara nu", klagade Minnchen.

"Håller du väl någon annan kär?"

"Nej."

"Nå, då inser jag ej hvarför du inte kan svara mig just nu. Jag har föresatt mig att du ska' göra det, och hvad en Odowalsky föresatt sig, det utför han."

"Gode Gud, beskydda mig", suckade den unga flickan för sig sjelf under det hon småningom drog sig närmare ett i närheten befintligt tätt snår.

Ernst Odowalsky märkte dock genast denna hennes rörelse och störtade fram. Men snabbt som blixten kastade sig Minnchen åt sidan och störtade inåt skogen.

Odowalsky kunde ej följa henne emedan han i första häpenheten ej såg åt hvilket håll hon begaf sig. I stället hördes en gäll hvissling från hans läppar.

Knappt hade Nero förnummit den, förrän han med ett ilsket skall rusade efter den stackars flyende Minnchen.

Hon hade några alnars försprång och uppbjöd hela sin förmåga att hinna fram till närmaste träd för att klättra upp i det samma.

Minnchen var också nära att lyckas, men just som hon skulle gripa tag om trädstammen var Nero henne i hälarne. Med hela sin tyngd kastade han sig öfver den värnlösa flickan och slog henne till marken.

Ett hjertslitande anskri, och den stackars flickan svimmade.

På endast några alnars afstånd stod Ernst Odowalsky och såg med hånleende blickar på gruppen framför sig. Det syntes tydligt på hans utseende, att han var obeslutsam hur han skulle göra.

Nero hade huggit sina skarpa tänder in i Minnchens klädning, och att döma af hans rörelser beredde han sig på att angripa en fastare del af den unga flickans kropp.

Just då han morrande reste sig upp för att verkställa detta beslut, hördes ett skott omedelbart i närheten. Nero gaf till ett jemmerligt tjutande och rullade sig i krampaktiga ryckningar på marken.

Allt detta hade tillgått så hastigt att Ernst Odowalsky knappt hann tänka en enda redig tanke. När han ändteligen kom till besinning och störtade fram till den döende Nero möttes han på halfva vägen af Fredrik Dahlspets.

"Tillbaka", ropade svensken och höll fram den icke afskjutna pistolen.

Ernst Odowalsky tog ett par steg tillbaka och såg sig omkring med förvirrade blickar.

"Ni är nu min fånge", utbrast ryttmästaren och höjde slagsvärdet. "Allt motstånd är fåfängt."

Ernst Odowalsky insåg också genast att så var förhållandet, ty inom några minuter var han omgifven af de svenske ryttarne.

"Herr officer", utbrast han därför, i det han räckte handen åt Fredrik Dahlspets, samt sade sitt namn, "jag är lika god protestant som ni och..."

"Men hvarför detta uppträde?" afbröt ryttmästaren strängt och pekade på Minnchen och den bredvid henne liggande döde hunden. "Hvarför? Kan ni förklara det?"

Minnchen reste sig upp i detsamma och kastade förvirrade blickar omkring sig. Då hon varseblef de svenske ryttarne klarnade hennes blickar. Så fort hennes krafter det tillät reste hon sig upp. Hon ville tala, men en blick ur Odowalskys ögon gjorde att hon teg. Det låg någonting på samma gång hotande och bedjande deri, att Minnchen ej kom sig före att yttra ett enda ord om hvad som passerat.

Efter en kort rast aftågade ryttmästaren, följd af Ernst Odowalsky, som först erhållit tillåtelsen att gräfva ned Nero, till Milnitz. Minnchen återvände så hastigt hon kunde till sitt hem.

4.

Vid svenskarnes ankomst till slottet Milnitz blef der ett lif och en rörelse, som ej på många årtionden herrskat der. Ryttnarne inqvarterades i sidobyggnaderne. Fredrik Dahlspets erbjöds och mottog ett rum i sjelfva slottet, så beläget att han derifrån kunde ha utsigt öfver den rymliga gården och de spår af vallar, som här och der funnos i behåll. Milnitz hade nemligen förut varit ganska starkt befastadt, men under de forna krigen råkat ut för åtskilliga belägringar och då blifvit ganska illa medfaret.

Då ryttmästaren under färden till slottet blef fulkomligt öfvertygad om att Ernst Odowalsky var icke blott protestant utan äfven varmt tillgifven svenskarnes sak, ansågs han naturligtvis ej mera såsom en fånge. Han förde också den svenske befälhafvaren med den största artighet in i slottet. Det var också han, som sjelfmant anvisade ryttnarne deras platser och gaf äfven sjelf befallning om att deras hästar skulle förses med rikligt foder.

Väl grämde det honom icke så litet, att Minnchen undsluppit honom genom den svenske ryttmästarens ankomst, men han hade nog styrka att dölja dessa sina känslor.

Fredrik Dahlspets var, oaktadt han egde en tapper och pröfvad skara, ändock en smula orolig för sin ställning. Königsmark var ännu ett godt stycke aflägsen från Milnitz, och nog skulle det kunna hända att borgens besättning innan dess blefve anfallen.

De andre ströfkårer, som voro utsände från hufvudstyrkan, hade allesammans tagit andra vägar. Visserligen skulle en händelse kunna foga så, att någon af dem komme i närheten af Odowalskys egendom, men detta var naturligtvis ingenting att med säkerhet lita på.

Den svenske ryttmästaren vidtog för den skull de anstalter han ansåg bäst förenliga med sin besättnings trygghet. Ernst Odowalsky såg dessa förberedelser med icke ogina ögon, ty derigenom blef också han mera skyddad.

En dag sade han då han kom ut till ryttmästaren, der denne öfvervakade sine ryttares arbeten med en till hälften färdig jordvall:

"Tror ni då att vi ska' bli anfallne här?"

"Kan inte så noga veta", inföll ryttmästaren fundersamt. "I alla händelser är det alltid klokast att vara beredd i förväg."

"Det har ni rätt i, men om en större styrka skulle komma hit, så vore..."

"En större styrka", afbröt Fredrik Dahlspets och betraktade slottsegaren skarpt. "Hur kommer ni på dessa tankar?"

Ernst Odowalsky fann genast att han sagt en dumhet, som lätt kunde tydas till hans nackdel. Han sade därför i det han räckte den svenske krigaren sin hand:

"Ni misstror mig, det ser jag på edra blickar, men jag försäkrar er heligt, att ni ej har den ringaste anledning dertill. Ni *måste* tro mig så mycket heldre då jag berättar eder, att kejsar Ferdinand och jag länge stått i spändt förhållande till hvarandra."

"Hur så", utbrast ryttmästaren och betraktade slottsherren med nyfikna blickar.

"Det är en enskild sak mellan kejsaren och mig", svarade Ernst Odowalsky undvikande, "och jag försäkrar er att den alls ingenting har att inverka på er ställning här. Men en annan sak oroar mig."

"Och det skulle vara?" sporde Fredrik Dahlspets, något snopen öfver att han ej fått sin nyfikenhet tillfredställd.

"Kom", utbrast Odowalsky och lade sin arm i den svenske krigarens. "Vi gå en smula åt sidan, ty om edra ryttnare få höra något af hvad jag har att berätta eder, ska' det tilläfventyrs menligt inverka på deras hållning."

"Nu gör ni mig riktigt nyfiken", menade ryttmästaren under det han lät sig ledas från platsen.

"Jo", svarade Odowalsky när de väl kommit utom hörhåll för de arbetande ryttnarne, "förhållandet är

det att fältmarskalken Gallas varit synlig här i trakten."

"Gallas här", utbrast Fredrik Dahlspets och hoppade till. "Det är ej möjligt!"

"Jo, jag har det från säker källa."

"Från hvilken då?"

"Min slottsfogde Fuchs känner Gallas till utseendet. För några dagar sedan råkade han ut för de kejsrerlige och blef fångad. Men då han bedyrade sig vara en rättrogen katolik blef han genast frigifven. Medan han ännu var kvar i de påfvikes led kom Gallas ridande förbi. Fuchs hade all möjlig möda att kunna beherska sig, men lyckligtvis gaf ingen af knektarne akt på honom, annars hade han varit olycklig."

Ryttmästaren svarade icke genast på Odowalskys ord. Han hade lösgjort sig från dennes arm och vandrade nu med stora steg fram och åter. Slutligen sporde han:

"Hur långt härifrån var det som er slottsfogde träffade på de kejsrerlige?"

"Tre mil i söder härifrån vid byn Radnitz."

Ånyo försjönk ryttmästaren i sina djupa tankar. Plötsligt utropade han:

"Ah, det är nog inte så farligt! Jag är säker på att Gallas äfven nu ska' göra skäl för det namn, som Torstenssons folk gifvit honom!"

"Hvad är det för ett namn?" sporde Odowalsky förvånad och nyfiken.

"Härförderfvaren."

"Härförderfvaren!" utropade slottsegaren lifligt. "Hvarför har han fått detta besynnerliga namn?"

"Ja, ni må väl säga att det är besynnerligt", inföll ryttmästaren skrattande. "Jag ska' tala om för er orsaken dertill. Har ni någonsin hört att Gallas vunnit en enda fördel?"

"Nej. Han har tvertom endast haft idel motgångar."

"Inte nog dermed", inföll ryttmästaren muntert. "Den här, som han haft under sitt befäl, har nästan alltid gått under på ett eller annat sätt. Jag försäkrar er, att det ej blef större glädje i svenska lägret än då underrättelsen kom att Gallas fått befälet emot oss. Ja, jag vågar påstå att glädjen öfver en seger ej kunde vara större och mera allmän. Hvar och en af oss visste då, att om vi ej förderfvade den kejsrerliga hären skulle dess egen befälhafvare göra det. Och denna förmodan slog aldrig fel. Der har ni fått veta orsaken hvarför Gallas erhållit namnet härförderfvaren."

"Ett ganska betecknande namn", utbrast Odowalsky, "och jag måste tillstå att det ligger djup sanning i det."

"Nå, deraf kan ni förstå att jag ej kände mig just så mycket orolig då ni berättade att han varit synlig här i trakten. Dessutom hyser jag den förhoppningen att Königsmark snart skall hinna fram."

"Ja, det vore en särdeles stor lycka för mig", tänkte Odowalsky. "Min ställning börjar verkligen att bli allt mer och mer brydsam."

Slottsegaren och ryttmästaren skiljdes derefter åt. Den först nämnde styrde kosan upp till sina rum, den sednare deremot återvände till de arbetande ryttarne.

* * * * *

Aftonen hade inbrutit. Såsom vanligtvis i de södra länderna var äfven denna natt mörk. En kylande vind svepte omkring slottet och svängde våldsamt omkring flöjlarna på tornen. Det gnisslande läte, som uppkom häraf, bidrog till att i ej ringa mån öka det hemska i den mörka stormnatten.

Midnattstimmen hade nyss ingått då en i vid kappa väl insvept karl sakta och med smygande steg kom från en af de gångar, som förde ned till de underjordiska hvalfven.

Mannen i kappan var ej ensam. Bakom honom följde en annan, som oupphörligt varnade den förut gående, att iakttaga den största möjliga försigtighet.

"Ty", sade han med undertryckt stämma, "ingen kan veta om ej svensken är vaken, och ni vet, fromme fader, att han förbjudit oss att släppa ut er."

Ett grymtande läte, som skulle föreställa ett svar blef frukten af den efteråt kommandes varningar.

De smygande gestalterne hade snart hunnit ut ur gången. Då stannade mannen i kappan.

"Nu hittar jag ej längre", sade han. "Nu är det din tur att ledsaga mig, min son. Men helst ville jag att du förde mig till bakporten, så att jag kunde..."

"För himmelens skull var bara tyst", uppfordrade den andre och lade temligen häftigt sin ena hand på talarens läppar. "Jag vet att sjelfva väggarne hafva öron och att... men kom nu! Det är ej tid att vänta längre, *Han* väntar på oss med den största otålighet."

Efter dessa ord framtog talaren en liten blindlykta som han ända hittills hållit gömd under sina kläder. Det svaga skenet var tillräckligt att vägleda dem genom de återstående irrgångarne.

"Här är det", sade slutligen mannen med lyktan och stannade framför en låg dörr. "Håll lyktan medan jag söker rätt på nyckeln."

Detta var snart gjordt. Den lilla dörren öppnades ljudlöst och slöt sig äfven på samma sätt efter de båda vandrarne.

De hade knappt hunnit försvinna, då ett annat sken dök upp icke långt ifrån dörren och en jettelik krigargestalt smög sig fram till densamma. Vid skenet igenkänna vi korporalen Nisse Styf.

"Aha", mumlade denne för sig sjelf och synade noga dörren, "det är allt något sattyg i görningen här, eller med andra ord ugglor i mossen. Jag anade det eftersom jag kände mig så orolig. Men, jag ska' nog ta' reda på det, jag. Nog måste de väl komma samma väg tillbaka. Tro ni inte att jag kände igen er, edra kanaler? Jo jo men, Nisse Styf är ännu inte skumögd, det kan ni slå er i backen på. Om jag skulle varsko ryttmästaren", fortfor han efter några minuters begrundande. "Nej, det tjenar ingenting till att löpa i förväg. Jag vill behålla hemligheten för mig sjelf."

Med dessa ord började han att lysa omkring i gången efter ett gömställe. Långe var detta sökande förgäfvets, och den kække korporalen var just besluten att uppgifva allt hopp då han plötsligt till sin stora glädje upptäckte en nich lagom stor att dölja honom. Den låg icke heller långt ifrån den lilla dörren, genom hvilken de båda vandrarne försvunnit.

"Det der gömstället duger", mumlade Styf för sig sjelf och gnuggade förnöjd händerne. "Nu ä' ni då fast, edra kanaler!"

Derefter satte han lyktan i nichen, och undersökte på det omsorgsfullaste sina vapen. När han sett att dessa voro i tillbörlig ordning stack han lyktan innanför kappan på det att dess sken icke skulle röja honom i förväg, samt tog derefter plats i sitt gömställe.

Sömnen började snart infinna sig, men den kække korporalen kämpade manhaftigt mot denna fiende.

5.

Innanför det lilla rum, i hvilket de båda vandrarne först inkommo, fanns ett större. Utan att säga ett enda ord stötte mannen med lyktan upp dörren till detta inre rum, sköt först in sin följeslagare och gick derefter också in.

De hade knappt hunnit inkomma då Ernst Odowalsky kom emot dem.

"Af med kappan", sade han med en viss häftighet till mannen, som bar den. "Här behöfves ingen förklädnad."

Mannen lät kappan falla, och vi igenkänna nu augustinermunken Clemens.

Hans följeslagare var slottsfogden Fuchs, räfskinnet kallad. När Fuchs gjorde miner af att gå, sade Odowalsky:

"Stanna qvar, du. Jag har lika mycket att säga dig som denne munk."

Sedan alla tre intagit sina platser fortfor Odowalsky i det han vände sig till pater Clemens:

"Nå, hvad tycker ni om vistelsen under slottet?"

Pater Clemens gjorde en ful grimace.

"Jaja", inföll Odowalsky skrattande, "jag förmodar att den inte är så riktigt angenäm, men som ni vet att det ej är genom min tillskyndelse som ni kommit dit, så har ni ingenting att förebrå mig. Jag själf är långt ifrån säker på mitt eget slott. Den svenske ryttmästaren är en barsk karl, och skulle han komma på mig med något snedsprång, så finge allt jag göra er sällskap. Men, det var ej för att tala härom som jag låtit hemta upp er, pater Clemens, utan om något helt annat."

"Du känner kanske i ditt samvete en oro öfver att du ej ingått i den katolska kyrkans sköte? Är det ej så, min son?" utbrast pater Clemens och himlade med ögonen.

Ett spotskt leende spelade vid denna fråga kring Odowalskys läppar.

"Nej fromme fader", sade han derpå, "jag måste uppriktigt bekänna att det ej är denna oro, som marterar mig."

"Men, den kan nog infinna sig", inföll pater Clemens, som redan smickrade sig med att kunna rycka en så rik man från de hatade kättarleden.

"Ja, *då* är det tids nog att tala om den saken", invände Odowalsky.
"Nu har jag en annan, som är viktigare för mitt hjerta."

Munken och slottsfogden gåfvo hvarandra en förstulen blick. Odowalsky märkte den ej utan fortfor:

"Det är en qvinna, en af de skönaste jag någonsin träffat, som förorsakar mig en gräslig oro både natt och dag."

"Men", inföll pater Clemens och lade nu bort det förtroliga och beskyddande "min son", då han märkte att det ej nu var frågan om en öfvergång till den papistiska läran, "då ni är så rik och mäktig bör det väl ej bli särdeles svårt för er att vinna hennes hand."

"Det är nästan omöjligt", svarade Ernst Odowalsky under det en tung suck höjde hans bröst.

"Omöjligt! Är hon då rikare än ni, eller står hon i börd så högt öfver er, att detta lägger hinder i vägen? Eller kanske att det är religionen som uppreser hindret. Den saken är då lätt hjälpt om jag bara..."

"Nej, intet af allt detta", afbröt Odowalsky. "Hon är protestantiska af själ och hjerta. Hennes börd är ringa och hennes rikedom ingen."

Då Ernst Odowalsky yttrade dessa ord öfverfölls plötsligt slottsfogden af en våldsam hosta, så att han måste luta sig ned i stolen. Odowalsky märkte för den skull hvarken den glödande rodnad, som uppsprang på räfskinnets kinder eller hans konvulsiviskt sammanbitna läppar.

"Nå, då är det väl ingen konst att bemäktiga sig henne", inföll pater Clemens under det ett besynnerligt leende spelade kring hans mungipor.

"Nå, säg mig då hur jag ska' göra för att få henne i mitt våld", utbrast Ernst Odowalsky. "Ett godt råd i denna sak är mycket värdt, och den, som gifver mig det, han ska' ej bli obelönt."

Pater Clemens funderade en stund. Derpå sade han under det det förra besynnerliga leendet ånyo spelade kring hans läppar:

"Man tager henne helt enkelt med våld om hon ej godvilligt vill följa med."

"Lättare sagdt än gjordt", menade Odowalsky.

"Hvarför det?"

"Ni glömmer, högt ärade pater, att svenskarne äro här!"

"Det glömmer jag visst inte, men hvad ha' de med den saken att göra?"

"De skola beskydda henne."

"Bah", utbrast pater Clemens föraktligt, "tror ni ej att de ha annat att göra än att beskydda vackra flickor!"

"Men, hon ska' anropa deras beskydd, och då kan ej ryttmästaren vägra att lemna det", svarade borgherren. Han var också nära att berätta om uppträdet i skogen, men hejdade sig lyckligtvis.

Pater Clemens betraktade honom en stund med blickar i hvilka det tydligaste hån afspeglade sig. Till slut sade han:

"Det är väl ej sagdt att hon ska' få tillfälle att anropa om det der beskyddet!"

Ernst Odowalsky ryckte till.

"Hvad är det ni säger, pater Clemens", utbrast han och kramade munkens hand. "Skulle ni kunna..."

"Tyst, tyst. Var för den heliga jungfruns skull försigtig", afbröt augustinermunken. "Väggarne kunna höra oss."

"Var lugn, vördige fader", svarade Ernst Odowalsky under det ett gäckande leende spelade kring hans läppar. "Slottet Milnitz är ej bygdt på samma sätt som edra kloster, der man genom väggarne har långa rör, som sätta en i stånd till att höra hvad som talas i andra rum. Här äro vi så säkre för lyssnare som om vi skulle befinna oss på hundra mils afstånd från dem."

"Godt", sade munken efter en stunds begrundande, "jag går in på att skaffa er flickan, men endast på *ett* oeftergifligt vilkor."

I dessa ögonblick tilltog räfskinnets hosta med förnyad styrka igen.

"Säg genast edert vilkor, och om det är utförbart går jag genast in derpå."

"Ja visst är det utförbart, annars hade jag väl ej framställt det", svarade munken lifligt. "Att ni utverkar friheten åt mig."

Ernst Odowalsky funderade en stund. Derpå sade han:

"Detta är helt enkelt omöjligt."

"Och hvarför det?" sporde pater Clemens nedstämd.

"Derför att ryttmästaren anser er för en spion och har beslutit att förvara er till dess den svenske öfverbefälhafvaren kommer hit."

Slottsfogden hade ända hittills ej blandat sig i talet. Medan hans husbonde och pater Clemens utbytte sina tankar hade räfskinnet utfunderat sin egen plan. Han sade för den skull:

"Men, det är ju ej omöjligt att han kan fly undan."

Vid detta svar rusade Ernst Odowalsky upp med glädjen tydligt afspeglad i sina anletsdrag.

"Hvem har ingifvit dig denna präktiga tanke", utbrast han raskt.

"Åh, herre, man kallar mig ju räfskinnet", svarade slottsfogden och skrattade. "Och jag ska' nog försöka att göra skäl för det namnet", fortfor han ännu skrattande.

"Ja, gör du det, då ska' du få en större belöning än du anar. Du vet ju hvem jag menar?"

"Ja, herre... fördömda hosta, som ibland ansätter mig på det här sättet... det är ju Arnold Mayers vackra sondotter... nej nu tror jag rakt att jag qväfs. Uh, puh... gif mig en dryck vatten!"

"Det är ju svårt att ha en sådan der hosta", inföll pater Clemens till sitt yttre temligen likgiltig. "Jag brukar också ibland lida deraf men inte så svårt som er slottsfogde."

Hostan gaf slutligen med sig, och då fortfor Ernst Odowalsky enträget:

"Men det du gör, det måste du göra snart, kom ihåg det, Fuchs."

"Var lugn, herre. Redan i morgon natt ska' hon vara hos er på Milnitz."

"Nej, för himlens skull, för henne ej hit. Nog finnes det aflägsna byar dit man kan..."

"Nu har jag det", afbröt pater Clemens och knäppte med fingrarne. "Nu har jag det!"

"Ni vill väl inte föra henne till ett kloster heller", utbrast Odowalsky och ryggade tillbaka.

"Nej, derpå kan ni vara säker. Långt inne i skogen, söder om slottet, har jag upptäckt en liten koja, bebodd af en vedhuggare och hans hustru. För guld ska' de nog taga emot flickan. Var bara lugn", fortfor munken under det han lutade sig ned mot golvet och upptog ett litet papper, "jag svarar för att det ska' gå bra."

Utän att yttra ett ord gick Ernst Odowalsky fram till ett litet invid sängen stående rikt inlagdt skrin, tog derifrån en rulle dukater och lade den i munkens hand.

"Se der", sade han, "det räcker nog en god stund."

"Åh, det är mer än tillräckligt", svarade slottsfogden och betraktade girigt dukatrullen.

"Den, som du kommer att få om du uträttar ärendet till min belåtenhet, blir dubbelt så stor", utbrast Ernst Odowalsky, vänd till slottsfogden. "Men nu är det på tiden att ni, pater Clemens, återvänder till edert fängelse. Det skulle bli ett obehagligt streck i vår räkning om det upptäcktes att ni lemnat det samma."

Då slottsfogden och munken ville aflägsna sig samma väg som de kommit, hejdades de af Odowalsky.

"Gå genom lönngången", sade han och räckte slottsfogden en nyckel. "Du hittar vägen. Det anar mig att de svenske knektarne smyga omkring ute i gångarne, och då vore allt förloradt."

Då morgonsolen lyste in genom de små korridorfenstren, föllo hennes strålar på korporal Styfs i sömnen nickande hufvud. Den gamle knekten hade förgäfvets kämpat mot denne farlige fiende.

Arg och rasande sprang han upp.

"Tänk om någon af posterne sett mig", utbrast han för sig sjelf. "Jo, det skulle vara vackert! Jag blir då till ett åtlöje för alla!"

Korporal Styf hade icke oroat sig utan skäl. En af ryttarne hade i daggryningen varseblifvit den gamle knekten der han satt och nickade. Historien kom snart ut bland manskapet, och alla undrade storligen hvad Styf hade att göra i nichen. Äfven Fredrik Dahlspets fick snart kunskap derom och frågade korporalen om ryktet var sant.

"Ja", svarade Nisse Styf, ty han kunde aldrig säga en osanning.

"Det var en besynnerlig sofplats", inföll ryttmästaren skrattande. "Jag gissar också att den var mindre bekväm."

För att med ens göra slut på det löje, som skulle förfölja honom kanske en längre tid, omtalade derpå korporalen orsaken till sitt vistande i nichen.

Ryttmästaren hörde uppmärksamt på den gamles berättelse. När den var slut sporde han:

"Kände du igen vandringsmannen?"

"Ja, nog tyckte jag att det var slottsfogden och den fängslade munken."

"Det ska' vi snart öfvertyga oss om", svarade Fredrik Dahlspets. Derpå befallde han korporalen att följa sig och skyndade ned till augustinermunkens fängelse.

"Nå", sade han då han återvände från fängelset, "ser du nu att din syn bedragit dig. Munken är ju qvar."

"Ja, det var det besynnerligaste jag varit med om", inföll Styf och gned sig i pannan. "Det var kanske bara satans funder alltsammans."

Ryttmästaren föresatte sig likväl att så fort som möjligt spörja Odowalsky om denna sak. När han träffade slottsherren gjorde han det också, men erhöill detta lugnt afgifna svar:

"Den gamle korporalen har drömt, det är säkert. Hur skulle munken kunna lemna sitt fängelse då vi ha' nycklarne både till dörren och till jernbommen."

Öfvertygad om att Nisse Styf sett i syne lemnade Fredrik Dahlspets Odowalskys rum.

* * * * *

Då slottsfogden och augustinermunken kommo ut från den smala lönngång, som från andra sidan ledde ned till fängelsehålarne, stannade den först nämnde och sade:

"Vördige fader, vi ha ej ännu så brådtom. Jag skulle vilja tala några ord med er om det tillåtes."

"Gerna", svarade munken, "men här är väl inte rätta platsen."

"Nej, men här", inföll räfskinnet och stötte upp en liten sidodörr. En kall och fuktig atmosfär slog emot de båda männen. Fuchs framtog genast sin blindlykta och gjorde tecken åt fader Clemens att stiga in.

Men när denne tvekade sade slottsfogden med öfvertygande stämma:

"Det är alls inte farligt der inne fastän der är kallt och otrefligt. Vi behöfva ej heller vistas der så länge."

"Gå du förut, min son", uppmanade pater Clemens. "Jag kommer straxt efter."

Slottsfogden steg in och placerade den lilla lyktan, hvars sken nätt och jemt kunde upplysa rummet, på ett vid främre väggen stående bord. Sedan munken derefter också inkommit stängde Fuchs varsamt dörren och gaf pater Clemens ett tecken att taga plats, på stenbänken vid bordet.

"Ni må tro", sade han derefter, "att detta rum har sin intressanta historia."

"Jaså", svarade augustinermunken kort och godt.

Utan att låtsa om detta korta och föga uppmuntrande svar fortsatte slottsfogden:

"En af min nuvarande husbondes förfäder, hvilken känner jag dock icke, var en mäktig lärd herre, som stod i stor gunst hos kejsaren. Han önskade dock helst att vara ensam och drog sig för den skull undan hit ned i detta rum, der han både sof och studerade. Derjemte befallde han alla sine tjenare att säga att han var bortrest då någon kom och sökte honom. Och det förunderligaste är att tjenarne trodde det."

"Hur så", menade pater Clemens nyfiken.

"Jo, den besynnerlige kärren gick tillväga på så sätt att han verkligen reste i öppen vagn ifrån slottet. Utkommen, i skogen lemnade han den och återvände i hemlighet till slottet genom en lönngång, som leder hit, och genom hvilken det också ska' lyckas oss att fly undan. Hans ende förtrogne voro kusken och den gamle trotjenaren. De buro derefter genom samma lönngång, som vi nyligen kommit, mat och dryck till honom och detta ibland under flere veckors tid."

"Det var en besynnerlig gubbe", utbrast pater Clemens, "men inte ser jag till någon lönngång ut i det fria."

"Jaså, inte! Se nu då", utbrast räfskinnet och tryckte på en knapp i väggen.

Genast vände sig ett par släthuggna stenar ljudlöst inåt, och mynningen af en kolmörk gång blef synlig.

"Är den lång?" sporde pater Clemens eftersinnande.

"Ah nej, knappt mer än tio alnar."

"Godt. Då ska' det nog inte bli svårt att tillryggalägga den, tror jag. Men säg mig hur du fått reda på historien och gången."

"Genom den gamle trotjenaren, som lefde till dess han blef något öfver hundra år gammal. På sin dödsbädd omtalade han allt för mig och min nuvarande husbonde."

"Än kusken då? Är du säker på att ej också han omtalat förhållandet, så att flere veta det?"

"Ja, fullkomligt säker. Den sista veckan som gamle Odowalsky lefde blef kusken sjuk och dog tre dagar före sin husbonde."

"Nå, då ska' jag således vara fri i morgon natt", utbrast pater Clemens och gnuggade förnöjd händerne. "Må himmelens förbannelse träffa de..."

Han stannade förlägen midt i talet då han kom att tänka på att han framför sig hade en af dem, öfver hvilkas hufvud han ämnade utslunga sin förbannelse.

Men huru förvånad blef han icke då han hörde slottsfogden infalla:

"De protestantiske kättarne menar ni, fromme fader. Ja, måtte de bli förbannade i evighet. Ni ser på mig som om ni trodde att jag skämtar med hvad jag säger. Nej, ni ska' veta, fromme fader, att jag i hemlighet är tillgifven den katolska läran."

Munken hoppade ordentligt till då han utbrast:

"Nå, himmelen vare låfvad att jag ändteligen träffat på *en* hederlig människa i detta ulfvabo. Hur länge har du varit katolik, min son?"

"Ända sedan min födsel, fromme fader, och nu är jag fyratotre år och några månader. Men omständigheter, hvilka jag nu ej har tid att omtala, ha gjort att jag varit tvungen att taga tjänst hos kättarne. Det har dock alltid lyckats mig att föra dem bakom ljuset, så att de ingen enda dag anat att jag hycklat och nu har..."

"Gud välsigne dig, min son", afbröt pater Clemens salvelsefullt och lade sina händer på räfskinnets hufvud. "Du har gjort en Gudi behaglig gerning och får nog en gång lönen därför. Men, är det nu inte tid att återvända till fängelset innan de svenske hundarne upptäcka förhållandet?"

"Genast, fromme fader", svarade slottsfogden, "men först ett par ord om ni tillåter."

"Tala, min son."

"Nå, mottag då en bekännelse. Den flicka, som min husbonde vill att vi gemensamt ska' röfva bort, har jag också ett godt öga till. Ja, jag älskar henne ända till ursinne", fortfor han och stampade i golvet. "Ska' jag nu nödgas se henne i min husbondes armar, då blir jag galen."

"Var lugn, min son", inföll pater Clemens under det hans mörka ögon glimmade en sällsam eld. "Din husbonde är vår trosfiende, och mot dylika är det vår pligt att göra så mycket ondt vi kunna. Jag gifver dig härmed absolution för hvad du ärnar begå mot honom."

Ett glädjerop var nära att undslippa räfskinnets läppar.

"Nå, då ska' hon allt raka din näsa förbi", utbrast slottsfogden och knöt händerne våldsamt. "Men hvart ska' vi föra henne? Till den gamle vedhuggaren, såsom vi nämnde?"

"Det går inte an efter hvad som nu passerat", svarade pater Clemens. "Odowalsky ska' då lätt finna henne der, och detta går ju ej in i din plan, min son?"

"Nej, för den heliga jungfruns skull, inte dit! Inte dit!" ropade slottsfogden och slog afvärjande framför sig med händerne.

"Nå då föra vi henne till Prag. Der ska' det inte bli svårt att dölja henne."

"Jag har ingen enda bekant der", svarade räfskinnet. "Jo, låt se! Jag har verkligen en bekant der, men nu är olyckan den, att jag alls inte vet hvar han bor."

"Åh, den saken reder sig nog", inföll pater Clemens. "Men nu har jag verkligen ingen tid mer att att vänta. Vid midnatt i morgon således."

"Ja."

De båda männen fortsatte derefter vägen ännu djupare ned till munkens fängelse. Med ängsliga blickar undersökte slottsfogden derefter golvet både inom och utanför det lilla rummet för att se om spår efter besökande voro synliga.

"Nej", utbrast han slutligen med förnöjelse, "ingen har varit här under vår frånvaro."

"Godt, då kunna vi vara lugna", sade augustinermunken i det en djup suck af lättnad undslapp hans bröst.

Några minuter derefter satt han ånyo inlåst i sitt fängelse. Räfskinnet hade lagt för jernbommen och omsorgsfullt låst till med de nycklar, som han fått af Odowalsky, ty denne hade för längesedan låtit en vid tiden för denna berättelse afliden smed förfärdiga dubbla exemplar till alla dörrar i slottet.

Då slottsfogden skyndade samma väg till Odowalskys rum som han kommit derifrån gnuggade han förnöjd händerne under det han tänkte för sig sjelf:

"Ändteligen står jag vid mina önskingars mål. Ah, Minnchen! Länge har du gäckt mig, men snart ska' du hvila i mina armar! Men", fortfor han i sin tankegång efter några minuters eftersinnande, "hvad ska' vi göra med gamle Arnold Mayer om han sätter sig till motvärn? Bah, för den saken blir det alltid någon råd!"

Sedan han öfverlemnad sin rapport till Odowalsky skyndade han ned till sin bostad för att vidtaga de mått och steg, som voro af nöden i och för flykten. Dertill hörde i främsta rummet vapen. Slottsfogden hade en ganska stor samling deraf och var äfven väl förfaren i att handtera dem.

Då Minnchen hemkom rusade hon hufvudstupa in i stugan liksom hade hon ännu varit förföljd af Odowalskys ilskne hund.

"Store Gud så du ser ut, mitt barn", utropade Arnold Mayer och sprang upp från stolen. "Hvad har hänt?"

"Oh, om ni visste i hvilken dödlig ångest jag varit", svarade den unga flickan och sjönk till hälften medvetlös ned på soffan.

Arnold hemtade genast vatten och badade dermed Minnchens tinningar. Inom kort återkom den unga flickan till fullkomligt medvetande igen. Hon reste sig upp, for några ögonblick med händerne öfver pannan och sade derefter:

"Ja, farfar; aldrig förut har jag varit i en mera dödlig ångest och i en större fara. Det hade lätt kunnat hända att du aldrig mera hade fått återse mig."

Och vid dessa ord slog hon sina armar kring farfadrens hals, och en ström af tårar lättade hennes bröst.

"Men, så tala då, kära barn", uppmanade Arnold Mayer. "Du vet inte hur orolig du gör mig."

Sedan Minnchen ännu några ögonblick hemtat sig omtalade hon sitt möte med Odowalsky, hvad han sagt henne och slutet på deras samtal.

"En sådan skurk", utropade Arnold Mayer gnisslande med tänderne. "Om jag hade honom här, skulle jag mala sönder honom till gryn."

"Ja, det var ett förfärligt ögonblick då Nero låg öfver mig", svarade den unga flickan. "Jag trodde bestämdt att min sista stund var kommen."

"Och husbonden gjorde ej miner af att locka hunden till sig?"

"Nej! Han betraktade mig i stället med så vilda och hånfulla blickar, att jag... ja, jag kan ej säga hvad jag kände i dessa förfärliga ögonblick."

"Stackars min lilla flicka", sade Arnold Mayer och lade den ännu darrande sondottrens täcka hufvud vid sitt bröst, samt smekte hennes kinder och lockar. "Men du ser nu att det är sant hvad jag alltid sagt."

"Hvad då, farfar?" sporde Minnchen och blickade den gamle förtroendefullt i ögonen.

"Att Gud alltid håller sin allmaktshand beskyddande öfver dem, som städse vandra rätta vägar. Sanna du mina ord! Du ska' få se, att Odowalsky slutligen får den lön han förtjenat."

"Ja, det vore ej mer än rätt", inföll Minnchen. "Dock skulle jag önska den rödhårige Fuchs ett ännu värre straff."

"Hur så mitt barn?"

Sedan Minnchen derefter omtalat den hjertslitande scen hon varit vittne till vid Miltnitz, sade gamle Arnold Mayer:

"Var lugn mitt barn. Straffet är nog inte långt borta äfven för honom."

Farfar och sondotter sutto derefter en stund tillsammans under tystnad. Slutligen sade den förstnämnde:

"Men det var ju för innerligt väl att svenskarne kommo dig till hjälp. Såg du hvem det var som befriade dig?"

"Ja, en ung och vacker karl efter hvad jag kunde se", inföll Minnchen under det en fin rodnad sprang upp på hennes kinder.

"Ja, sådant se ni fruntimmer aldrig först på", skämtade gamle Arnold.

"Men då jag fått ögon att se med", inföll den unga flickan ännu mera brydd af farfadrens skämt, "så... så..."

"Så ska' du väl använda dem, menar du", afbröt Arnold Mayer och hötte skälmaktigt med ett finger. "Nå deri har du rätt, mitt barn. Gud gifve blott", fortfor han allvarsamt, "att befriarne stannade qvar i trakten. Jag har hört besynnerliga saker medan du var borta."

"Hvad då, farfar", utbrast Minnchen till hälften förskräckt.

"Jo, gamle Kasper från Milnitz var här och berättade att de påfviske varit synlige här i närheten."

"Gud beskydde oss för dem", suckade den unga flickan och knäppte de små händerne öfver bröstet.

"Ja, det må du väl säga. Det är vilddjur i menniskohamn. Kejsaren är också högeligen förtörnad på oss för vårt affall från den katolska religionen, och Kasper sade att han hört från Wien, att det är meningen att förgöra oss med eld och svärd, så framt vi ej ändra religion igen. Detta bud lär ha kommit i dagarne från Rom."

För en stund smög sig den unga flickan darrande intill den gamle farfadren. Men efter en stund klarnade hennes anlete upp, och hennes röst blef säkrare då hon utbrast:

"Ah, det är nog inte så farligt som Kasper sagt. Han har kanske lagt till något sjelf."

"Gifve Gud att du spådde sannt", utbrast gamle Arnold under det en djup suck höjde hans bröst.

Minnchen satt en stund tyst och funderade med det täcka hufvudet lutadt i handen, Slutligen upplyfte hon det med en viss häftighet och sade under det en blix sköt fram ur hennes vackra ögon:

"Vet du hvad jag tror, farfar?"

"Nej, mitt barn. Säg ut. Du ser så förtröstansfullt på mig."

"Jo, farfar, jag tror att det är en större svensk här i antågande hit, och att de, som så lägligt kommo till min räddning, endast utgjorde en ströftrupp, utsänd för att kunska. Det är min tro."

"Ja, ja, min flicka, det kan du allt ha rätt i", svarade Arnold Mayer sedan han en stund begrundat Minnchens ord. "Ja, ju mera jag tänker på saken desto troligare förefaller den."

När han dagen efter fick vetskap om att den svenska truppafdelning, som räddat Minnchen från att antingen sönderslitas af Neros tänder eller falla ett offer för Odowalskys lustar, stannat qvar i trakten, blef han högeligen glad.

"Du hade allt rätt, du", utropade han då han sednare kom in i stugan.

"Hur vet du det, farfar?"

"Jo, Kasper var här äfven i dag och berättade att den svenska truppen stannat på Milnitz."

"Gud vare lof för det", utbrast den unga flickan och tryckte händerne hårdt mot bröstet. "Då kunna vi vara säkra åtminstone så länge som den är der."

"Ja, utan tvifvel. Du ska' också veta att något stort är i görningen, förmodligen mot Prag."

"Hur så, farfar? Har Kasper fått reda äfven derpå?"

"Ja, han har fått veta af en af de svenske ryttarne, att en stor svensk här är i antågande."

"Gud, om det skulle bli strid här i trakten", utbrast Minnchen ängsligt. "Det vore..."

"Lugna dig, mitt barn", afbröt Arnold Mayer tröstande. "Här blir det troligtvis ej som striden kommer att stå."

* * * * *

Den för flykten afsedda natten var om möjligt ännu mörkare än den föregående. Att Odowalsky, hans slottsfogde och pater Clemens voro särdeles nöjde dermed är naturligt.

Redan tidigt på morgonen hade Fredrik Dahlspets låtit hemta upp pater Clemens till förhör.

Då munken, åtföljd af korporal Styf, inträdde i ryttmästarens rum, hade denne tagit på sig den barskaste mine han kunde.

"Nu måste du säga mig hvad du vet om de kejsarliges planer", sade ryttmästaren och borrhade sina blickar in i munkens.

"Jag svarar som tillförne, att jag ingenting vet", inföll augustinermunken.

"Tro honom inte, ryttmästare", inföll i sin ordning korporal Styf. "Det påfviska packet har fan i sig, det är tvärsäkert."

"Var du lugn", svarade Fredrik Dahlspets, "jag ska' nog klämma sanningen ur honom. Det är inte första gången jag har lata munkar att behandla. Nå, hvad svarar du?"

"Som förut. Jag vet ingenting."

"Är det längesedan du var i Prag?"

"Ett år sodan."

"Nu ljuger du, munk", dundrade ryttmästaren med en stämma som kom augustinermunken att ordentligt hoppa till.

"Nej, jag ljuger inte", svarade denne. "Dertill tager jag den heliga jungfrun till vittne."

"Åh, hon bryr sig nog inte om en lat och okunnig munk", inföll ryttmästaren gäckande. "Men om du ej varit i Prag sedan ett år tillbaka, hvar har du då varit?"

"I Barmen, München och flere andra städer", svarade pater Clemens sakta och mindre fräckt.

"Och så har du kanske ströfvat omkring på landsbygden och gjort allehanda ofog", fortfor ryttmästaren.

"Vi göra ej något ofog", svarade pater Clemens under det en vild eld glimmade i hans mörka ögon.

"Hvad göra ni då?"

"Vi undervisa och lära folket."

"Men böhmarne erkänna ej längre påfven såsom sitt öfverhufvud."

"Vi söka att taga dem ur den villfarelse de råkat i genom de kätterske lärosatser, som Johan Huss predikade."

"Du är djerf i dina svar, munk. Dock angår det der ej mig. Jag är säker på att du är en spion åt de kejserslige. Nu får du ytterligare betänketid tills i morgon bittida. Talar du ej då sanning, så låter jag hissa vipp dig på spetsen af det höga tornet."

Då pater Clemens hörde dessa ord kände hans glädje knappt några gränser.

"I morgon ja", tänkte han för sig sjelf, "då är fogeln utflugen. Tag honom sedan den som kan."

Han ville derefter aflägsna sig, men ett dundrande "halt!" från ryttmästarens läppar tvang honom att stanna.

"Styf", sade ryttmästaren derefter, "hemta genast hit slottsfogden, men fort ska' det ske!"

Och innan pater Clemens hann tänka ut sin tanke stod Odowalsky, som korporalen träffat i en af slottets gångar, inne i rummet.

Fredrik Dahlspets var en man, som alltid gick rakt på saken med sina frågor och därför äfven fordrade ett bestämdt svar. Han sade därför så snart de första helsningarne voro öfver:

"Har ni ej något annat rum till fängelse åt munken?"

"Nej", svarade Odowalsky utan betänkanke.

"Åhjo, drag er bättre till minnes. Ni känner slottet nogare än jag."

"Men hvarför duger ej det han nu har?"

"Det är ej nog starkt."

"Jo, herre", svarade Odowalsky, "det är tillräckligt säkert för *tio* fångar. Så mycket mera för en obeväpnad munk."

Den unge ryttmästaren var en god stund villrådig hur han skulle göra. Under sina djupa funderingar gick han fram och tillbaka i rummet.

Detta oaktadt vågade dock icke Odowalsky och munken utbyta en enda blick, ty gubben Styf, som postade vid dörren, hade oafåligt sina ögon fästade på dem.

Slutligen afbröt ryttmästaren sin hastiga gång och befallde korporalen att åter nedföra fången.

"Till samma fångelse?" sporde korporalen.

"Ja, eftersom det inte finnes någonting säkrare, så... men skynda dig nu!"

7.

Den ödesdigra midnattstimmen hade inbrutit. Öfverallt i och omkring slottet rådde ett skenbart lugn. Genom de mörka korridorerna smög sig dock en man sakta ned till den underjordiska delen. Det var slottsfogden Fuchs, som nu skulle sätta sin plan i verkställighet.

Nära nog uppfödd på Miltnitz, hade han under långa år vant sig vid dess irrgångar, dem han kunde leta sig igenom äfven under den mörkaste natten.

Denna kännedom om lokalen kom honom nu väl till pass.

"Snart ska' jag nå mina önskingars mål", tänkte han för sig sjelf, "och snart ska' den trotsiga Minnchen vara min."

Men hur noga han än kände till belägenheten, var det likväl förenadt med ej så få besvärligheter att taga sig fram i de underjordiska hvalfven, der det ena hindret efter det andra stängde vägen eller gjorde den svår att beträda.

Många gånger var slottsfogden nära att slå sig förderfvad vid de fall han gjorde. Icke heller vågade han använda blindlyktan. Odowalsky hade strängeligen förbjudit honom att göra det.

Efter många kullerbyttor stod han ändteligen framför augustinermunkens fångelse. Innan han tog ifrån jernbommen lyssnade han dock en stund uppmärksamt efter om han ej skulle förnimma någonting ljud, som kunde häntyda på att han ej var ensam. Men öfverallt var det tyst som i grafven.

Med darrande händer grep han derefter tag i jernbommen, öppnade försigtigt låset och tog derefter lika försigtigt ifrån det tunga stängslet.

Han kunde tydligt höra hur hans hjerta bultade. Var han ensam? Skulle ej i nästa ögonblick svenske ryttare kasta sig öfver honom? Då vore han för alltid förlorad.

Men icke det minsta ljud hördes utom hans egen lätta andedrägt.

Med mera stadig hand öppnade han derefter dörren till augustinermunkens fångelse.

"Är det du, min son?" hördes en dämpad röst der inifrån.

"Ja, men för Guds skull tyst", svarade slottsfogden med hviskande stämma. "Är ni färdig, fromme fader?"

"Ja."

"Nå, så kom då. Ingen minut är att förlora."

Slottsfogden kände derefter hur en kall fuktig hand sträcktes emot honom. Det var munkens. Han grep den genast och drog med halft våld den andlige ut i gången.

Pater Clemens darrade som ett asplöf, och då han förnam hur Fuchs stängde igen dörren, samt lade jernbommen på sin förra plats började hans tänder att häftigt skallra mot hvarandra.

Det var tanken på att steget nu var oåterkalleligen taget som födde denna fruktan.

"För himmelens skull bemanna er", hviskade slottsfogden nästan lika förskräckt som munken, ty de emot hvarandra skallrande tänderne gåfvo genljud i den tomma gången.

I stället för svar började pater Clemens att frammumla en massa latinska böner.

"Tig", hväste slottsfogden och kramade munkens hand så våldsamt att dess egare nära nog uppgifvit ett anskri. "Vi måste vara så tysta som i grafven, annars ansvarar jag ej för att flykten ska' lyckas."

Med nästan öfvermenschliga ansträngningar lyckades det slutligen pater Clemens att betvinga sin fruktan. Utan att gifva ifrån sig ett enda ljud följde han slottsfogden.

Snart stodo de utan äfventyr i gamle Odowalskys hemliga arbetsrum. Då först vågade slottsfogden riktigt andas ut. Pater Clemens ville taga sig en kort hvila här, men dertill nekade Fuchs på det bestämdaste.

"Det vore nära nog detsamma som att upptäckas", sade han. "Medan vi äro i farten måste vi fullborda vår flykt."

"Men jag känner mig så medtagen", jemrade sig munken.

"Nå, så blif qvar då", inföll slottsfogden harmfullt. "Jag går ensam, jag."

Och med dessa ord närmade han sig den vägg, der nyckeln till lönngången befann sig.

"Nej, nej! jag går med", utbrast pater Clemens och rätade på sig. "Men du kan väl ej undra på att jag känner mig medtagen då jag ej på två hela dygn kunnat sofva för bara ängslans skull."

"Nej, det är visst inte underligt", inföll slottsfogden, "men vid tillfällen sådana som dessa måste man göra våld på sig sjelf. Är ni färdig nu?"

"Ja min son."

"Se här, tag denna dolk och denna pistol. Den är laddad."

"Hvad ska' jag göra med dem?"

"Försvara er naturligtvis ifall någon fara hotar."

Pater Clemens var i själ och hjerta en af de fegaste personer man kunde uppleta. Han kunde ej heller påminna sig när han sednast ens hade ett vapen i sin hand. Sedan han en stund betraktat den långa skarpslipade dolken, ty inne i detta rum vågade slottsfogden taga fram blindlyktan, sade han:

"Min son, det är bäst att du tager dem tillbaka. Du är van vid att handtera dem och kan därför bättre försvara oss."

Slottsfogden var icke heller af naturen särdeles modig. Men nu tyckte han dock att det gick för långt. Munkens drägt afhöll honom dock ifrån att utfara i så hårda ordalag han önskade. Dock kunde han ej afhålla sig ifrån att hånfullt utbrista:

"Nåväl, vördige fader, jag ska' gerna taga vapnen tillbaka, men er sjelf får ni i alla händelser försvara. Skulle det komma till strid så har jag nog med att reda mig sjelf."

Då han efter detta tal utsträckte handen för att återtaga vapnen, ångrade sig pater Clemens och sade:

"Jag inser nu att det är klokast att jag behåller dem sjelf. Men för att säga dig sanningen, min son, så kan jag ej påminna mig när jag sist handterade dylika. Jag tror att jag glömt bort hur de ska' användas."

Oaktadt den mindre behagliga ställning, i hvilken de båda flyktingarne befunno sig kunde dock ej slottsfogden underlåta att en smula draga på munnen åt munkens okunnighet.

"Nåväl, fromme fader", sade han derefter. "Se efter hur jag gör, så kanske att ni sedan kommer ihåg det."

Då han med dessa ord spände hanen på pistolen hoppade pater Clemens några steg åt sidan.

"Akta dig", utbrast han med högre stämma än som rådligt var, "den kan brinna..."

Med en snabb rörelse lade slottsfogden sin lediga hand öfver augustinermunkens läppar.

"Olycklige", hväste han fram. "Med edert vanvettiga och dumma rop har ni ledt ryttarne på våra spår. Jag hör deras steg der ute. Fort in i gången!"

Med dessa ord tryckte han på knappen. De flata stenarne vände sig hastigt.

"In nu", fortfor han och tog pater Clemens häftigt i armen. "Endast några minuter till och vi äro förlorade!"

Han hade sagt sannt. Knappt hade han och munken kommit in i lönngången och stenarne återtagit

sin fordna plats, förrän dörren till gamle Odowalskys hemliga arbetsrum rycktes upp.

Det lilla rummet upplystes af skenet från tvenne facklor.

"Jag tyckte bestämdt att jag hörde en mensklig röst här inne", sade ryttmästaren och såg sig nyfiket omkring.

"Ja, så tyckte äfven jag", inföll korporal Styf.

Hvar och en af de fyra ryttare, som medföljde, påstod också att han med säkerhet hört en människoröst.

Det lilla rummet underkastades derefter en grundlig undersökning. Resultatet deraf blef, såsom vi veta, att ingen mensklig varelse påträffades.

"Nå, då ska' vi väl se efter hur den fromme munken har det", utbrast ryttmästaren. "Visa vägen du, Styf."

Att söka beskrifva Fredrik Dahlspets' harm och förbittring då han fann munkens fängelse tomt skulle vara fåfängt. Han spillde likväl ej nu många ord utan befallde i stället korporalen att vid dagens inbrott företaga en rekognoscering omkring Milnitz för att söka få tag i flyktingen. Under nattens lopp skulle dock hela slottet nog undersökas.

Äfven denna undersökning gaf samma resultat som den i det lilla rummet.

"Jag kan inte förstå det på annat sätt än att här måtte finnas en massa lönngångar", mumlade då ryttmästaren för sig sjelf. "Sådana nästen som detta äro ej bygda till annat än karnaljeri."

* * * * *

"Nu måste vi skynda om lifvet är oss kärt", utbrast slottsfogden då gången väl blifvit stängd efter dem. "Utan tvifvel kommer slottet att undersökas, och vi måste vara utanför dess murar innan undersökningen slutar. Mod nu, fromme fader!"

Denna uppmaning behöfde slottsfogden ej gifva en gång till. Farans närhet och tanken på att han genom sin otillständiga rädsla nära nog gjort flykten om intet, uträttade mera än alla förmaningar.

"Gå du bara framåt, min son, och låt mig få hålla i din ena hand, så lofvar jag dig att ej låta dig höra ett enda ljud."

Och pater Clemens höll ord oaktadt han flere gånger snafvade och stötte sig rätt kännbart. Icke det minsta ljud kom öfver hans läppar.

Lönngången var, såsom förut är nämndt, icke särdeles lång. Men derigenom att den på många år ej varit begagnad hade stenar lossnat från taket och försvårade gåendet der.

Efter något mer än en qvarts timme stodo flyktingarne ändteligen vid gångens andra ända. Slottsfogden stötte häftigt till den der befintliga dörren. Den gaf genast vika, och snart stodo de ute i friska luften.

Samtidigt utstötte de hvar sin djupa suck af lättnad. Flyktens värsta del var nu fullbordad. Utan att gifva sig lång tid skyndade de med snabba steg bort åt det håll, der Arnold Mayers hem var beläget.

Nu kunde slottsfogden med ännu större säkerhet hoppas att lyckan skulle stå honom bi. Han glädde sig också deråt, och som det alltid kännes behagligare att för en annan få yppa sina känslor, vare sig att de äro glada eller sorgliga, så gjorde han det äfven nu för pater Clemens.

"Men bara vi ej stöta på motstånd der borta", inföll augustinermunken med en viss ängslan.

"Nej var bara lugn. Dessutom ska' ni fromme fader, ej behöfva deltaga i bortförandet, endast ni vill hålla vakt och varsko mig ifall något misstänkt skulle synas."

Detta gick munken beredvilligt in på, och vandringen fortsattes.

Efter en, såsom pater Clemens tyckte, nästan ändlös vandring öfver åkrar och ängar stannade slutligen Fuchs.

"Om jag ej misstager mig, så ä' vi nu framme", hviskade han.

"Men om du misstagit dig, min son", utbrast munken ängsligt.

"Nej, nej, det har jag ej gjort."

"Du har väl varit här många gånger förut, kan jag förmoda?"

"Om jag varit här! Ha, ha, ha! Det är alldeles detsamma som om jag sporde er, fromme fader, om ni någonsin varit i ett kloster. Men stanna nu här. Skulle ni få höra något misstänkt, så hvissla bara så hårdt ni kan."

Utan att afvakta munkens svar gick räfskinnet med kattlika smygande steg fram mot byn Reinau. En lycka för honom var att Arnold Mayers gård låg ett stycke aflägsen från de öfriga boningshusen. Det var också härpå som han byggde sin onda plan.

8.

Innan Minnchen gick till hvila i den lilla kammaren bredvid farfadrens kände hon sig mer än vanligt orolig. Arnold Mayer såg också att det ej stod rätt till med henne och sade för den skull:

"Hur är det med dig, barn? Är du sjuk?"

"Nej, farfar, men jag känner mig så orolig."

"Åh, det betyder rakt ingenting. Du har ännu inte hunnit glömma äfventyret i skogen, och det är tanken derpå, som oroar dig. Gå du och lägg dig och försök att sofva godt, det är det bästa råd jag kan gifva dig."

"Det förefaller mig alltid som om en större olycka skulle stå för dörren."

"Ja, så tycker man alltid när man är i en sådan der spänning. Men lyd du mitt råd. Försök att slå alla dumma griller ur dina tankar och..."

"Jag har nog försökt det må du tro, farfar, men det lyckas icke alltid."

"Hm, hm. Hur länge har du varit så der orolig?"

"Ända sedan i morgse."

"Jaså, inte längre."

"Inte längre! Jag tycker det är nog att först behöfva gå och ängslas och sedan ej få sofva när man så väl behöfver det."

"Det kan du allt ha rätt i, min flicka. Nå hur yttrar sig din räddhåga?"

"Det kan jag alls inte redogöra för."

"Nå, det var en annan sak. Men då är det ju helt enkelt omöjligt för mig att bringa dig någon tröst. Du vet ju likväl att du ej behöfver frukta för något så länge du har mig i din närhet."

"Det vet jag nog, farfar, men ändå så..."

"Inte något pjåsk längre nu", afbröt gubben Arnold en smula harmsen. "Du är ju stora flickan och borde kunna ha så pass mycket förstånd att du försökte sjelf resonnera bort dina dumma föreställningar."

Utan att vidare plåga gubben Arnold med sina griller tog hon "god natt" och gick in i sitt rum.

Men här påkom henne ängslan ännu mera. Flere gånger skyndade hon fram till dörren för att väcka farfadren, som redan somnat, men hvarje gång drog hon sig tillbaka.

"Bah, det är nog endast ett foster af en uppjagad inbillning såsom farfar säger", utbrast hon för sig sjelf. "Jag ska' visa honom att jag kan vara modig."

Efter denna hjeltmodiga föresats började hon att kläda af sig. Men hon hade icke hunnit mer än till hälften då hennes ångest ånyo tilltog och nu i ännu högre grad.

Åter skyndade hon fram till dörren. Handen låg redan på klinkan.

"Nej", sade hon ånyo, "farfar sofver så godt att det vore synd att väcka honom för en kanske inbillad fara. Men jag tror att jag ska' lägga mig med kläderna på mig. I morgon skrattar kanske farfar åt mig,

men det gör ingenting."

Hon kastade sig derefter, halfklädd som hon var på sängen och försökte att sofva. Omöjligt. Ingen blund fick hon i sina ögon. Oroligt låg hon och vände sig på alla kanter, men sömnen ville ändå ej infinna sig.

Hon gick fram till fönstret och såg utåt. Endast mörkret mötte hennes blickar. Hon började derefter att varsamt gå några slag öfver golfvet men oron vek detta oaktadt ej bort ifrån henne.

Ännu en gång stod hon vid dörren till farfadrens kammare, men ändå trädde hon ej in dit.

Men slutligen gick det med henne som det alltid plägar gå med den, som är marterad af en gnagande oro. Oron sjelf manar sömnen. Då Minnchen för andra gången kastade sig på sängen dröjde det icke länge, förrän hennes ögonlock slöto sig.

"Gode Gud, beskydda mig", bad hon ur djupet af sitt rena oskuldsfulla hjerta, "och beskydda äfven farfar."

Längre kom hon icke i sin bön. Ögonlocken blefvo tunga som bly, och snart förkunnade den lätta andedrägten att hon sof.

* * * * *

Med smygande steg närmade sig räfskinnet det lilla fönstret på Minnchens kammare, samt lade örat intill rutan.

"Hon sofver", mumlade han för sig sjelf. "Godt det är just så som jag vill ha det. Men, om gubben Arnold vaknar... det var bestämdt dumt af mig att jag lemnade munken der borta. Det är så godt att jag hemtar hit honom. Nej, nej, den fege stackaren ska' bara förderfva allt för mig. Jag uträttar sjelf min egen sak bäst."

Innan han skred till utförande af sitt beslut gjorde han ett slag omkring boningshuset för att öfvertyga sig om att ingen spionerade på honom.

Nöjd med sin undersökning skyndade han derefter tillbaka till det lilla fönstret. Här stannade han ännu några minuter obeslutsam. Det var alldeles som om en inre röst varnande hållit honom tillbaka.

"Bah", tänkte han straxt derpå, "jag är väl ingen munk eller en blödig qvinna eller ett barn. Framåt! Försöker man inte så kan man ej heller ha hopp om att vinna något."

Med dessa ord lade han en tjock oljad duk mot rutan och tryckte till. Det djurfva försöket lyckades. Icke det minsta ljud förnams.

"Nu fort in", tänkte han. "Den kyliga vinden ska' kanske väcka henne, och då är det för sent."

Som det lilla fönstret ej låg särdeles högt från marken var det utan nämnvärd svårighet som slottsfogden kunde praktisera sig in i rummet. Han hade varit der inne ett par gånger förut och då i friarärenden och visste alltså hvar sängen var belägen.

Snart var han framme vid den. Med ena handen trefvade han sakta efter Minnchens hufvud och snart fick han reda på detsamma. Att kasta en tjock näsduk öfver hennes mun och sedan knyta den hårdt bak i nacken var ett ögonblicks verk. Derpå upplyfte han den stackars flickan på sina kraftiga armar och lagade så att hon ej med sina händer kunde komma åt näsduken.

Minnchens förskräckelse då hon uppvaknade kan lättare tänkas än beskrivas. Hennes första rörelse var naturligtvis att befria sig ifrån näsduken. Men då hon märkte att detta ej skulle lyckas, försökte hon att med anlitande af alla sina krafter göra sig lös.

"Stilla", hväste i detta ögonblick slottsfogden. "Gör du om dessa försök så har du dolken genast i ditt hjerta!"

Minnchen kände igen denna röst, och hon var nära att svimma af förskräckelse. Slottsfogden på Milnitz hade alltid utgjort hennes fasa, och då han en gång friat till henne hade hon flytt sin kos alldeles som en skrämnd hind.

Fuchs hade endast tanke för att så fort som möjligt komma derifrån. Han närmade sig därför fönstret med all den skyndsamhet han i dessa ögonblick förmådde utveckla.

Nu ångrade han ännu mera att han icke tillsagt pater Clemens att passa på vid fönstret och taga emot den unga flickan, men nu var det för sent att reparera felet, ty den största möjliga skyndsamhet

var af nöden.

Minnchen var icke heller någon lätt börda och slottsfogdens krafter långt ifrån öfvermenskliga. I dessa ögonblick ansträngde han sig likväl så mycket han förmådde, ty att nu släppa bytet kunde naturligtvis ej komma i fråga.

Han skyndade således fram till fönstret. I häftigheten stötte han mot en stol, så att den föll omkull med stort buller.

En förfärlig ed sväfvade på slottsfogdens lappar då han samtidigt förnam att någon rörde sig i rummet näst intill.

Det var gamle Arnold, som vaknade. Han reste sig upp i sängen...

"Hvad kunde det vara", mumlade han för sig sjelf. "Ah, det är kanske tjufvar. Jag måste se efter."

Han hade också rätt, såsom vi veta. Det var verkligen en tjuf, men icke en af det slag som han menade.

Hastigt kastade han på sig de nödvändigaste kläderne, tände en lykta och beväpnade sig med en duktig knölpåk.

Så rustad öppnade han varsamt dörren och trädde in i Minnchens rum. Det kalla draget från fönstret kom honom att i första ögonblicket studsa tillbaka.

Men, huru skildra den förskräckelse, som bemäktigade sig honom då lyktskenet föll på gruppen framme vid fönstret! I förstone trodde han att allt endast var en synvilla, men genom att kasta en blick på den tomma sängen blef han genast öfvertygad om att så icke var förhållandet utan att allt var en grym verklighet.

Han igenkände också genast slottsfogden på Milnitz.

"Ha, din skurk", utbrast han och störtade fram med knölpåken höjd öfver sitt hufvud sedan han först nedsatt lyktan på en stol. "Inte nog med att du pinar dem du har under dig, äfven öfver andra söker du att draga olycka! Släpp genast flickan, annars krossar jag din skalle som ett nötskal!"

Slottsfogden var nu i verkligheten i större fara än han någonsin förut varit, ty gubben Arnold egde ovanliga krafter för sin höga ålder. Den uppretade sinnesstämning, i hvilken han befann sig, bidrog också till att mångdubbla hans styrka.

Det var en dyster scen, som nu tedde sig i det lilla rummet. Vid fönstret stod räfskinnet med den nästan sanslösa Minnchen i sina armar. Midt på golvet stod Arnold Mayer hotande och färdig att med det enda vapen han nu hade till hands, kasta sig öfver den fräcke qvinnoröfvaren, och öfver denna tafla kastade den lilla lyktan ett fladdrande fantastiskt skimmer, som lät de handlande personerne framträda i en högst egendomlig dager.

"Tillbaka, gubbe, annars skjuter jag", hväste slottsfogden och gjorde en hotande rörelse mot den plats, der han hade pistolen.

"Så mycket bättre", utbrast gubben Arnold. "Hela byn ska' då komma i rörelse och..."

Han fullbordade icke meningen utan tog ytterligare ett par steg fram mot qvinnoröfvaren.

Slottsfogden insåg att Arnold Mayer hade rätt. Han måste göra så litet buller som möjligt för att ej sjelf råka illa ut.

Men på en gång ändrade Arnold Mayer taktik. Han lät knölpåken sjunka och sade i bedjande ton:

"Gif mig min sondotter tillbaka, och du ska' alltid..."

"Tala inte derom", afbröt slottsfogden och drog med ena handen omärkligt ut den långa skarpslipade dolken. För sig sjelf tänkte han derefter:

"När jag rätt tänker på saken, så är det aldrig bäst att först som sist göra sig af med gubben. Han kommer annars att alltid falla mig besvärlig."

Arnold Mayer måtte ha kunnat läsa dessa slottsfogdens tankar, ty ögonblickligen hade han fattat sitt beslut. Han förtröstade också derpå att Fuchs, hindrad af sin börda, icke skulle kunna vara nog snabb i vändningarne.

Slottsfogden kände också hur senorne i den arm med hvilken han var tvungen att stödja Minnchen,

allt mer och mer slappades. Han önskade därför att Arnold Mayer icke skulle dröja länge med anfallet.

Detta lät ej heller vänta länge på sig. Under upphäfvande af höga rop för att om möjligt väcka någons uppmärksamhet, störtade gamle Arnold fram mot slottsfogden.

Den grofva knölpåken sväfvade redan hotande öfver qvinnoröfverens hufvud. Ögonblicket var kritiskt för honom. Så som han nu uppehöll Minnchen med venstra armen var hon honom till det största besvär.

Han lät henne därför falla till golftet, kastade sig med ett häftigt språng åt sidan och rusade på den på detta anfall helt och hållet oförberedde Arnold Mayer.

Denne var ej heller nog vig att undvika den stöt som räfskinnet riktade mot honom. Den hvassa dolken trängde djupt in i gubbens venstra öfverarm.

Gamle Arnold sjönk pustande ned till golftet. Väl försökte han att åter resa sig, men smärtan och blodförlusten gjorde att han ånyo dignade ned och förlorade sansen.

Utan att dröja längre upplyfte slottsfogden åter den afdånade Minnchen på sina armar och närmade sig fönstret. Då lät han höra den aftalade hvisslingen, och lång tid hade ej gått till ända förrän pater Clemens infann sig.

"Nå, hur har det gått", hviskade augustinermunken långtansfullt.

"Efter vår önskan, men se här, tag emot henne. Jag orkar knappt bära henne längre."

"Du har då varit i strid kanske?"

"Ja. Ni kan nu se, vördige fader om ni vill kasta en blick in i rummet, hvad en dolk tjenar till."

Ett kort och hest skratt beledsagade dessa slottsfogdens ord.

"Godt", svarade munken. "Det är ändock en tröst att veta att det finnes en kättare mindre här i världen. Gud ska' nog belöna dig därför, min son!"

"Derom få vi tala sedan", utbrast slottsfogden. "Nu till Prag det fortaste vi kunna, ty länge torde det ej dröja förrän vi ha de svenske ryttarne från slottet hack i häl efter oss!"

"Tror du det", menade pater Clemens förskräckt.

"Ja, lika säkert som en själamessa öfver en rik man."

Dessa ord satte fötter under augustinermunken. Sedan Minnchen blifvit inburen i skogen och återväckt till sans, tvangs hon genom att hotas med en grym död att till fots följa de båda rövvarne.

Den unga flickan, som var okunnig om striden mellan farfadren och slottsfogden, följde stillatigande med. För sig sjelf tänkte hon dock:

"När farfar vaknar och får se hvad som tilldragit sig ska' han nog skynda till slottet och anropa svenskarne om hjälp."

Det dröjde mer än en timme innan Arnold Mayer vaknade. Icke utan möda reste han sig upp och såg sig omkring. I de första ögonblicken kom han ej ihåg hvad som tilldragit sig så kort förut.

Men då han fick sigte på blodpölen bredvid sig och desslikes märkte att sängen var tom, stod hela den förfärliga scenen klar för honom.

"Store Gud, hvilket förskräckligt olycksöde väntar min stackars flicka", utbrast han och kröp på händer och fötter in i det andra rummet, der han efter mycket sökande fick tag i en linnetrasa. Med denna förband han såret så godt han kunde. Efter en stund afstannade också blodflödet, men den gamle var ännu så matt, att han knappt kunde gå öfver golftet.

Fram på förmiddagen gick en af grannarne förbi hans gård och märkte den utslagna rutan.

"Så-å, har gamle Arnold haft påhelsning af tjuftar i natt", mumlade grannen för sig sjelf. "Jag måste se efter."

Då han kom fram till fönstret och fick syn på blodpölen tog han i förskräckelsen ett steg baklänges och utropade:

"Hvad i Herrans namn har händt?"

Arnold Mayer, som låg på soffan i det andra rummet, hörde detta utrop och kände igen rösten.

"Granne Sebastian", sade han därför med matt stämma, "kom in så ska' jag berätta dig allt. Men jag är för svag att sjelf öppna dörren åt dig, så att du måste gå genom fönstret, samma väg som den eländige qvinnoröfvaren tog."

Sebastian, Arnold Mayers närmaste granne, stod snart framför den lilla soffan. Då han fick syn på Arnolds dödsbleka ansigte utropade han under det han förskräckt slog båda händerna tillsammans:

"Hvem är den niding, som haft hjerta i sig att göra dig, gamle hederlige Arnold, så mycket ondt?"

"Slottsfogden på Milnitz", svarade Arnold Mayer under det smärtorne i den sårade armen aftvungo honom ett lätt anskri.

"Räfskinnet?"

"Ja."

"Det är inte möjligt!"

"Nå, så hör då och tro mig."

Arnold Mayer omtalade derpå allt, först den oro, som besjälat Minnchen och sedan det dystra uppträdet så godt han kunde påminna sig det. Han slutade med dessa ord:

"Om jag hade krafter som jag har vilja, så vet jag nog hvad jag gjorde."

"Hvad skulle du då göra? Du vet, Arnold, att du kan lita på oss alle här i Reinau."

"Ja, det vet jag nog och tackar er därför, men ni ha brådtom med arbetet och..."

"Tala inte derom", afbröt Sebastian hastigt. "Säg hvad är det som du skulle göra om du vore frisk!"

"Gå till Milnitz och försöka att få tala med den svenske officeren. Han ska' inte neka oss sitt understöd."

"Jaså ingenting annat", utbrast Sebastian. "Nå, då kan du vara lugn. Jag ska' uträtta den saken åt dig."

"Gud välsigne dig för din beredvillighet", var det enda som Arnold Mayer kunde säga. Derpå sjönk han åter pustande ned. Det myckna talet hade nästan helt och hållet utmattat honom.

En half timme derefter visste hvarenda menniska i Reinau hvad som under natten tilldragit sig i Arnold Mayers hus. Och så afhållen var den gamle, att det icke fanns någon, som ej af upprigtigaste hjerta beklagade honom.

Sebastian hade nätt och jemt hunnit taga på sig sina helgdagskläder för att gå till Milnitz, då en trupp ryttare sprängde in på bygatan. Det var Fredrik Dahlspets, som med tio man sjelf rekognoscerade trakten.

Sebastian, som genast såg att det var svenskar, skyndade ut emot dem, ehuru han knappt var mer än halflädd. Inom några minuter hade ryttmästaren fått veta hela historien.

"Är du säker på att det var slottsfogden på Milnitz, som utfört illdådet?" sporde han när Sebastian slutat.

"Ja, gamle Arnold har sjelf sagt det och han känner nog slottsfogden efter som denne en gång varit bland Minnchens friare."

"Kan jag få tala med den gamle?"

"Det låter sig knappt göra, herre, eftersom han är så svag att han knappt förmår öppna munnen. Men ni kan tryggt lita på hvad jag sagt."

"Godt", inföll ryttmästaren. "Se noga till den sårade. Jag ska' genast skicka hit en fältskär."

Med dessa ord kastade Fredrik Dahlspets om sin häst och jagade med sin trupp i sporrsträck tillbaka till Milnitz.

Detta hans vänliga uppträdande jemte den utlofvade hjälpen åt gamle Arnold gjorde ett godt intryck på reinauborne.

"Se det kan man kalla menskligt", utropade en gammal gumma.

"Ja, nog är det hederligt", menade Sebastian. "Så går inte det påfviska packet tillväga."

Högljudda förbannelser öfver de katolske besvarade dessa Sebastians ord.

9.

Då Fredrik Dahlspets återkom till Milnitz befallde han att den fältskär, som åtföljde truppen, genast skulle begifva sig till Reinau. Derefter lät han kalla Odowalsky till sig.

Slottsherren inträdde i ryttmästarens kammare med ett trotsigt leende på läpparne.

"Jo, ni har fine tjenare, ni", utbrast ryttmästaren utan att besvara Odowalskys helsning.

"Hur så", sporde denne och tog på sig en förvånad mine.

"Vet ni då inte hvad som händt i natt?"

"Nej", svarade Odowalsky och kunde med möda tygla den glädje han kände, ty af ryttmästarens uppretade sinnesstämning kunde han sluta sig till att munkens och slottsfogdens flykt lyckats. "Nej det vet jag, inte", fortfor han.

Fredrik Dahlspets gick honom nu in på lifvet och borrhade sina blickar djupt in i hans.

"Stå inte här och ljug så öppet för mig", utbrast han derefter med dundrande stämma. "Ni är deras medbrottsling!"

"Jag... jag... jag... medbrottsling... Hvad menar ni", stammade Odowalsky och bleknade under det han tog ett par steg tillbaka. "Jag vet ju ej hvad ni menar!"

"Jaså", utbrast Fredrik Dahlspets sarkastiskt, "ni vet då inte om, att eder slottsfogde och munken-pionen lyckats fly härifrån i natt?"

"Nej!"

"Och inte heller känner ni till hvilket gement illdåd, som blifvit föröfvadt i natt i en by, som heter Reinau."

"Nej!"

"Inte heller att en ung flicka blifvit bortröfvad derifrån?"

"Nej!"

"Och hennes gamle farfar nära nog mördad?"

Vid denna sista fråga kände Odowalsky ett häftigt stygn i sitt hjerta. Han qväfde dock genast den blödiga känslan och svarade som tillförne:

"Nej!"

"Nå, nå", menade ryttmästaren efter en stunds funderande, "jag får nog reda på sammanhanget då jag kommer till Prag, dit eder slottsfogde flytt undan med sitt rof."

Detta sista antagande tog Fredrik Dahlspets alldeles af sig sjelf. Då han uttalade det stod han med ryggen vänd emot Odowalsky och kunde således ej se hvad det gjorde för intryck på honom.

"Till Prag", tänkte denne för sig sjelf och bet våldsamt läpparne tillhopa. "Detta var ju ej enligt vår öfverenskommelse. Men, om de behållit flickan för sig sjelfve! Förbannelse!"

Längre kom han ej i sin tankegång. Ryttmästaren vände sig i detsamma häftigt om och lät höra en skarp hvissling.

I samma ögonblick instörtade korporal Styf.

"Ledsaga honom till sitt rum", befallde ryttmästaren kort och pekade på Odowalsky. "Ställ sedan två ryttare på vakt derutanför. Om han försöker att tränga sig ut, så ha de min befallning att ögonblickligen

skjuta ned honom."

"Hvad! Jag är således en fånge i mitt eget slott", utbrast Odowalsky och tog ett par steg tillbaka.

"Ja, ända till dess sanningen kryper ur er. Marsch nu!"

Ryttmästarens barska befallning åtlyddes genast. Vid utgåendet kastade Odowalsky en lång och harmfulm blick på Fredrik Dahlspets. Han mumlade också några korta meningar mellan tänderne, men hur mycket korporal Styf än bemödade sig om att uppfånga dem, så lyckades det honom ej.

På eftermiddagen anlände förtruppen af den königsmarkska hären till Milnitz. Sedan Fredrik Dahlspets afgifvit sin berättelse om tillståndet på slottet och fått uppbära mycken tacksägelse af sin förman, sade denne:

"Det lyster mig att få tala med den der Odowalsky. Kanske att vi kunna använda honom."

Mötet mellan Königsmark och slottsherren varade länge. När de äntligen skiljdes åt var Odowalsky fri. Straxt derefter mötte han Fredrik Dahlspets nere på gården.

"Ni ser nu att det finnes en, som råder öfver er", utbrast han hånfullt. "Ni kan tacka mig för att ej ni sitter som fånge i mitt ställe."

"Ja, jag ska' tacka er en annan gång och på ett sätt som ni minst önskar", svarade ryttmästaren och vände Odowalsky föraktligt ryggen.

Då Königsmark efter en dags vistelse på Milnitz företog en rekognoscering i riktning mot Prag anhöll Odowalsky om att få medfölja. Han kände ju till trakten och kunde blifva till ej så liten nytta.

Denna begäran bifölls. På hemvägen förde Odowalsky listigt nog den svenska truppen genom den skog, der vedhuggarens koja var belägen. Den påträffades snart.

Königsmark, som var törstig, gjorde halt och steg, åtföljd af Odowalsky, in i stugan, der endast gumman var hemma. Slottsegaren såg genast att här icke fanns den ringaste skymt af Minnchen. Han lyckades dessutom att under några ögonblick få tala ostörd med vedhuggarens hustru, och erhöi nu bekräftelse på, att någon ung flicka aldrig blifvit lenmad i hennes vård.

Odowalskys raseri kände knappast några gränser. Han måste dock lägga band på sina känslor för att ej förråda sig.

Hemkommen inneslöt han sig genast i sitt rum för att öfverlägga med sig sjelf om hvad som nu borde göras.

10.

Det var till ett af de uslaste kyffen i den pragska stadsdelen Lilla Sidan som Minnchen blifvit förd. Huset, som knappt mera höll ihop, var beläget icke långt ifrån den venstra vällen, och beboddes af en gammal tandlös, men så mycket mera hvassnäst qvinna, hvilkens födkrok Gud allena hade reda på.

Pater Clemens tycktes vara ganska väl bekant med den gamla hexan, ty knappast hade han visat sitt ansigte i dörren förrän gumman utropade:

"Nå, du store himmelens Gud, och jag som trodde att jag aldrig mer skulle få återse er, fromme fader!"

"Pax tecum", utbrast pater Clemens salvelsefullt och utsträckte sina händer öfver den fula hexan. Och han fortfor derefter: "Du har väl ingen i din lilla kammare?"

"Nej, fromme fader, den står gerna till er tjänst, nu som fordom."

"Tack, Margit", svarade munken. "Jag vill åter ha den, men inte för min egen skull."

"För hvems då?" utbrast den tandlösa käringen och grinade illparigt.

"Ah, du tyckes förstå det!"

"Jo jo men, gamla Margit är nog så gammal, att hon begriper hvad som menas när en karl säger så. Hvar har ni dufvan, fromme fader?"

Pater Clemens öppnade yttre dörren och vinkade åt Fuchs. Denne nära nog släpade den förskräckta Minnchen in i stugan.

"Nå ja, jag måste tillstå att ni har en god smak, fromme fader", inföll Margit hånande. "Dufvan är mycket vacker."

Minnchen hade under tiden sjunkit ned på en grof bänk och gömt ansigtet i händerne. Hennes afsky för hvad hon hörde kände inga gränser.

"Jo", sade pater Clemens och stack ett par guldmynt i Margits hand, "nu är det så, att du gömmer den der dufvan åt oss."

"Åt er", utbrast den gamla hexan med verklig förvåning. "Åt er?"

"Ja", sade räfskinnet skrattande, "vi ha henne ännu tillsammans. Lottningen får sedan afgöra hvem hon skall tillhöra."

En våldsamt snyftning från bänken kom slottsfogden att för ett par minuter vända sig ditåt.

"Ha, ha, ha", skrattade Margit. "Det der var ena lustiga kurrar. Ja, varen lugne, jag ska' nog bevara henne åt er. Ha, ha, ha!"

Några minuter derefter var Minnchen innestängd i den lilla kammaren, mera liknande en smutsig skrubb. En eländig säng, som i hvarje ögonblick hotade att falla i småbitar, var den enda möbel, som fanns der.

* * * * *

Natten sänkte sig öfver den stora staden, tummelplatsen för så många goda känslor och onda lidelser. På gatorne var det tyst; knappt någon vandrare syntes genomströfva dem.

Af detta lugn framgick tydligt att den svenska styrkans ankomst var helt och hållet okänd för innevånarne i Böhmens hufvudstad. Så var också rätta förhållandet.

På den trånga, smutsiga och krokiga gata, vid hvilken Margits eländiga kyffe var beläget, syntes dock en ensam vandrare, väl insvept i en fotsid kappa.

Denne man var pater Clemens.

Hunnen fram till kyffet klappade han tre slag på det otvättade fönstret. En gardin, som säkerligen ej på årtal gjort bekantskap med vatten, drogs åt sidan, och den gamla hexans ansigte tittade ut.

Ansigtet försvann genast, och omedelbart derefter öppnades dörren.

"Har den andre varit här i dag?" sporde pater Clemens med undertryckt stämma.

"Ja, på förmiddagen."

"Länge?"

"Nej, han stannade knappt en half timme. Flickan är helt enkelt omöjlig."

"Bah", utbrast pater Clemens och slog till ett kort skratt. "Den andre har ej lärt sig att handskas med unga qvinnor, det märker jag nog."

Inkommen i yttre rummet sporde augustinermunken:

"Hur har hon uppfört sig?"

"Jag får ingen bugt med henne."

"Inte?"

"Nej. Det är den värsta unge, jag haft i mitt förvar, så mycket vill jag säga er, pater Clemens."

"Var lugn, Margit, hon blir nog lugn ju mera det börjar lida på tiden."

"Ja, det vore väl det", inföll den gamla hexan. "I morgse spottade hon mig rakt i synen."

"Såå. Nå det är roligt att veta att det finnes godt gry i henne!"

"Hör på, pater Clemens", utbrast nu den fula hexan under det hennes läppar drogo sig till ett

vederstyggligt leende, "hon är ju en kätterska efter hvad jag hört?"

"Ja, visst är hon det!"

"Nå, gör då processen kort med henne, det är det bästa råd jag kan gifva."

"Sakta i backarne, Margit", utbrast pater Clemens under det hans mörka ögon glödde. "Äfven bland kättare finnes det sköna qvinnor, dem man ej bör förakta."

Margit svarade ingenting. Hon endast betraktade munken med sina små kattlika ögon.

"Nä, hur stor blir min lön", sporde hon slutligen med knapp hörbar stämma.

Pater Clemens räckte henne fyra guldmynt under det han sade:

"Tag detta såsom förskott. När saken är klar ska' du få mångdubbelt mera."

Sedan Margit nedlagt mynten i en smutsig kista, som hade sin plats under hennes säng, fortfor hon:

"Ska' ni inte gå in nu?"

"Ja, får jag låna din lampa."

Minnchen hade nyss hunnit somna då lampskenet, som föll henne rakt i ögonen, väckte henne. Förskräckt reste hon sig upp och utstötte ett anskri då hon varseblef munken, för hvilken hon redan från första ögonblicket fattat en om möjligt djupare afsky än för slottsfogden.

"Bort, bort", ropade hon och slog framför sig med händerne.

"Stilla, mitt barn", förmanade pater Clemens, "jag kommer ej till dig i någon oredlig afsigt."

Minnchen stirrade på munken utan att säga ett ord.

"Hör på, flicka", fortfor pater Clemens och satte sig på den skröpliga trästol han fört med sig från yttre rummet samt ställde lampan i fönstret, "det här lifvet behagar dig nog inte?"

"Nej, låt mig komma härifrån", bad den unga flickan och knäppte ihop händerne öfver bröstet:

"Ja, det är just min mening, att du ska' få komma härifrån", sade pater Clemens.

"O, låt mig då få komma hem till gamle farfar!"

Augustinermunken vände för några ögonblick bort hufvudet. Slutligen sade han:

"Du vet ej hvad du säger, flicka!"

"Vet jag inte hvad jag säger. Jo, det vet jag visst, det."

"Du kan ej få komma hem till Reinau, så mycket vill jag säga dig."

"Och hvarför?"

"Kan du ej förstå det?"

"Nej."

"Nå, då ska' jag förklara det för dig. Du är en kätterska, och en sådan släpper en katolik ej så lätt ifrån sig."

"O, min Gud, i hvilken olycka har jag ej råkat", jemrade sig den unga flickan.

"Olycka! Säg snarare lycka, ty jag vill rädda din själ ur djefvulens klor."

"Bort, bort", ropade Minnchen och samlade hela sin styrka. "Rör ej vid mig. Haf misskund!"

"Du måste bli min", hväste pater Clemens och slingrade sina armar kring den unga flickans midja.

"Bort, annars ropar jag på hjälp!"

"Ropa du, ingen ska' höra dig. Gamla Margit är stendöf i sådana ögonblick som dessa. Ha, ha, ha!"

Det förskräckliga öde, som väntade den unga flickan fördubblade hennes styrka. Samlande alla sina

krafter stötte hon den illistige munken så våldsamt för bröstet, att han tumlade baklänges.

Med ett djerft språng stod hon derefter på golvet och ilade fram till dörren. Den var stängd utanför. I samma ögonblick hörde den förskrämda Minnchen ett rått hånskratt utifrån det yttre rummet. Hon igenkände Margits röst.

Nu grep henne förtvinan, och hon störtade mot fönstret. Men i samma ögonblick var också pater Clemens på benen. Rytande som ett vilddjur störtade han öfver den unga flickan. Hon syntes i dessa ögonblick förlorad.

Men då nöden är som störst är hjälpen som närmast. Ett förfärligt brakande hördes utifrån. Kanoner och handgevär uppförde sin hemska smattrande musik.

I detsamma dånade väldiga slag på stugans yttre dörr. Pater Clemens störtade ut och möttes af slottsfogden, som darrande af ångest rusat in i stugan.

"Fly, fly", skrek denne. "Svenskarne storma staden!"

"Än flickan då, hvad ska' vi göra med henne", utbrast augustinermunken.

"Henne taga vi med oss", inföll slottsfogden. "Ett så vackert byte ska' ej falla i kättarnes händer."

"Jag följer er", utbrast nu Margit och framletade ur den smutsiga kistan alla de penningar hon hade gömda der. Några minuter derefter var den eländiga stugan tom. En svensk kanonkula borrhade sig straxt derefter in i ena väggen och splittrade den, så att kyffet ännu mera lutade till sitt fall.

"Följ mig", sade Margit och tog en omväg åt södra vallen. "Jag vet en säker väg till räddning."

Flyktingarne kommo också upp på vallen, men innan de hunno sansa sig voro de omringade af svenskar.

"Der står räfskinnet", skrek i detsamma en röst och då slottsfogden bestört såg åt det håll, hvarifrån stämman hördes, varseblef han till sin stora förskräckelse Arnold Mayer. Tack vare fältskärens ömma omsorger kunde den gamle följa med svenska hären för att söka efter sin sondotter.

Efter en kort envige sköt Arnold Mayer slottsfogden en kula genom hjertat. När Odowalsky, som visat Königsmark vägen till Prag och dess svagast besatta punkt lilla Sidan, märkte sin tjenares fall, störtade han fram för att bemäktiga sig Minnchen. Vid det anskri, som den unga flickan då uppgaf, väcktes Fredrik Dahlspets' uppmärksamhet på henne. Han igenkände då genast den unga flickan, som han en gång förut räddat från att sönderslitas af Odowalskys hund.

"Nej, basta en stund", ropade han och kastade sig emellan Odowalsky och Minnchen. "Jag lofvade för en tid sedan att jag skulle tacka er på ett sätt, som ni minst kunde ana, och nu ska' jag göra det. Försvara dig, eländige skurk!"

Striden mellan ryttmästaren och egaren till Milnitz blef långvarig, men slutligen föll den sist nämnde. Hans sista ord var en förbannelse.

Pater Clemens hade för några ögonblick lyckats komma undan, men blef snart åter tillfångatagen. Förd inför Fredrik Dahlspets yppade han sin och slottsfogdens nesliga öfverenskommelse med Odowalsky. Detta gjorde han i förhoppning att få behålla lifvet. Men detta slog fel. När han slutat sin bekännelse sade ryttmästaren:

"Du är en af de störste skurkar, som jorden någonsin har burit, och jag gör menskligheten en stor tjänst med att förpassa dig till den verld, der du ej kan skada oss här nere."

Förgäfves bad pater Clemens att få behålla lifvet. Fredrik Dahlspets var obeveklig, och snart hade äfven denne skurkaktige Loyolas lärjunge fått sin beskärda lön.

Då striden var slutad och svenskarne innehade Lilla Sidan af Prag, stadens rikaste del, hittades Margits lik bland de stupade af österrikiska besättningen. Den gamla giriga qvinnan hade innan hon drog sin sista suck trädt ned handen i kjortelfickan och konvulsiviskt omfattat de kära guldmyntena.

En svensk ryttare, som upptäckte detta, försökte först att skilja hennes fingrar åt, men när detta ej lyckades, afhög han utan prut handen.

Det var genom en snabb och väl utförd öfverrumpling som den königsmarkska styrkan lyckades eröfra Lilla Sidan af Prag. Ett omätligt byte bestående af konstskatter, litteraturens alster och penningar togs der. Denna eröfring var också den sista som svenskarne gjorde under sitt deltagande i

trettioåriga kriget, hvilket genom en besynnerlig ödets skickelse började och slutade i samma stad.

Under det Königsmark ännu låg kvar der kom underrättelserne om att freden var sluten i Osnabrück och Münster.

Efter krigets slut träffades Fredrik Dahlspets och Minnchen Mayer. De hade icke varit länge i hvarandras sällskap förrän ömsesidig kärlek uppstod.

Ett år derefter hemförde ryttmästaren henne som sin unga maka, och frid och lycka blomstrade alltjemt i deras hem.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RÄFSKINNET: BERÄTTELSE FRÅN TRETTIOÅRIGA KRIGET ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before

downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in

writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to

the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.